

De toekomst is plant

2022

Jaarverslag
samenvatting

Coöperatie Koninklijke Cosun U.A.

2022

Van de Reijtstraat 15
4814 NE Breda

Postbus 3411
4800 MG Breda

Tel.: 076 530 32 22

www.cosun.nl
info@cosun.com

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 20028699

Inhoud

Cosun in één oogopslag

Profiel	4
Kengetallen	6

Bestuursverslag

Bericht van de voorzitters	8
Strategie Unlock 25	12
Hoe Cosun waarde creëert	14

Resultaten en impact in 2022

Healthy performance	19
Focused growth in well-being & green	24
Future proof, sustainable chain	29
Financiële gang van zaken	35
Vooruitzichten	39
Verslag coöperatie	41
Overzicht leden en LLB's	44
Geconsolideerde balans	45
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	46
Adressen	47

Cosun in één oogopslag

Profiel

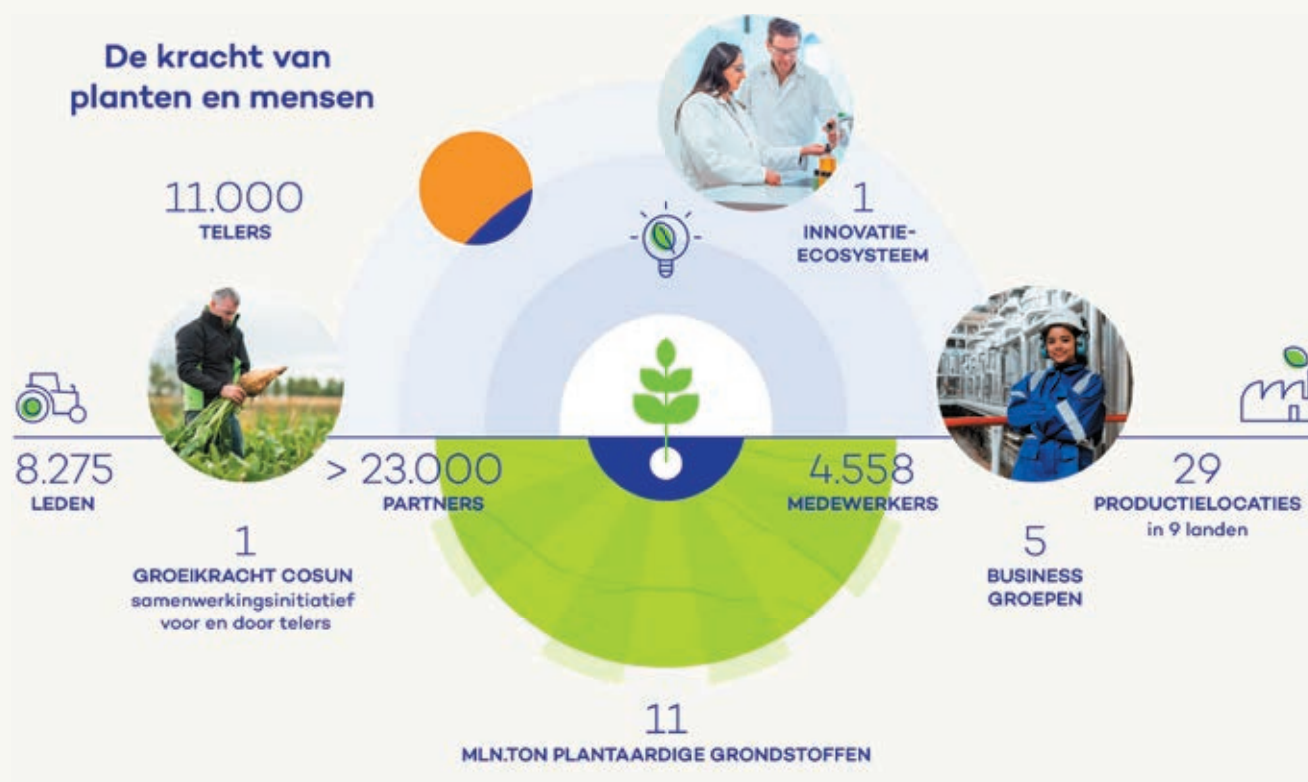
Royal Cosun is een internationale en toonaangevende agrarische coöperatie die bijna 125 jaar bestaat en in handen is van zo'n 8.275 leden.

We ontwikkelen voeding, voedingsingrediënten, diervoeding, biobased ingrediënten en groene energie. Hiermee dragen we bij aan de aanpak van klimaatverandering en stimuleren we een duurzame leefstijl.

Als agrifoodcoöperatie stellen we de gewassen - onze planten - centraal in alles wat we doen. We werken aan plant-based oplossingen die positief bijdragen aan een goed leven, met oog voor duurzaamheid en

het klimaat. Agrarische gewassen zijn voor ons de basis van een duurzame toekomst voor komende generaties. Samen met onze telers, toeleveranciers en afnemers maken we de kracht van planten voor iedereen toegankelijk. Zo voegen we waarde toe aan de keten.

Cosun telt meer dan 4.550 medewerkers. We werken samen met toeleveranciers en telers in Europa, Azië en Noord-Amerika. De businessgroepen Aviko, Cosun Beet Company, Duynie Group, Sensus en SVZ zijn onderdeel van Cosun. Gezamenlijk realiseerden we in 2022 een jaaromzet van ruim 3,0 miljard euro.

Onze planten

Gewassen als aardappelen, suikerbieten, cichoreiwortels, fruit en groenten, maar ook co-producten uit de verwerking van gewassen, vinden hun weg naar uiteenlopende toepassingen. Denk voor voeding aan de aardappelschotels van Aviko, fruitsmoothies van SVZ, Van Gilse-pannenkoekenstroop en vezelrijke mueslirepen met cichoreivezel of inuline van Sensus. Maar je vindt ze ook terug in non-foodtoepassingen, zoals 100% circulaire eierdoosjes met aardappelzetmeel uit co-producten van frietproductie of groen gas uit suikerbietenpuntjes.

We erkennen de maatschappelijke uitdagingen op het gebied van milieu en klimaat. Er ligt veel druk op natuurlijke bronnen om te voorzien in de behoefte van de groeiende wereldbevolking. Dit vraagt om nieuwe oplossingen. We zijn ervan overtuigd dat we die kunnen bieden dankzij de kracht van onze gewassen. We kennen de potentie van planten en de eindeloze mogelijkheden die deze ons bieden voor een betere toekomst.

Purpose

Ons doel is om de volledige potentie van planten te ontsluiten en om zo op een duurzame manier slimme oplossingen te creëren voor de huidige en toekomstige generaties.

We zitten midden in een veranderingsproces. Wij geloven dat bewust genieten van onze voedingsmiddelen bijdraagt aan het welzijn van mensen. Maar we kunnen en willen meer uit planten halen.

Wij werken nu al elke dag aan een plantaardige toekomst. Een toekomst waarin we de aarde niet uitputten, omdat innovaties op basis van planten oneindig en in principe honderd procent circulair zijn. Dat doen we samen met onze telers en andere partners in de keten. En dat gaan we méér doen.

Werken aan de toekomst

Samenwerking en verduurzaming zit in het DNA van onze coöperatie. Samen werken we aan een toekomstbestendige, duurzame keten.

Innovatie op de akker

Dit begint bij de teelt, waar we vanuit het programma Groeikracht Cosun samen met telers werken aan het rendabel houden, innoveren en verduurzamen van de akkerbouw.

Klimaatneutraal produceren

We streven naar een volledig circulair en CO₂-neutraal productieproces. We werken hard aan energiebesparing, het inkopen van groene energie en het produceren van eigen hernieuwbare energie.

Duurzame groei

We breiden ons portfolio verder uit met meer gezondheidsbevorderende en klimaatvriendelijke alternatieven. Dit betekent dat we meer focus leggen op de productie van onder andere voedingsvezels (inuline), plantaardige eiwitten en biobased producten.

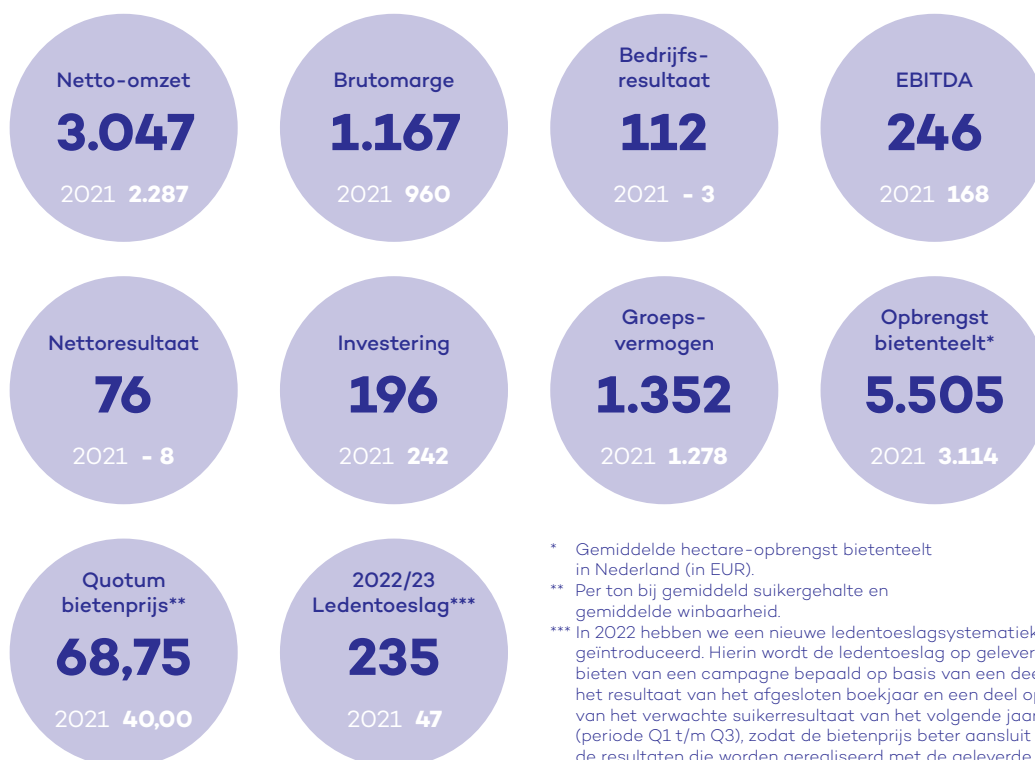
Kengetallen

per 31 december 2022

Als coöperatie van Nederlandse bietentelers betaalt Cosun de leden een bietenprijs die mede afhankelijk is van de resultaten. De bietenprijs is volledig als kosten van grond- en hulpstoffen in de resultatenrekening verantwoord en beïnvloedt daarmee ook het in dit overzicht gepresenteerde bedrijfsresultaat en nettoresultaat.

HEALTHY PERFORMANCE

(in miljoenen EUR tenzij anders vermeld)

PEOPLE

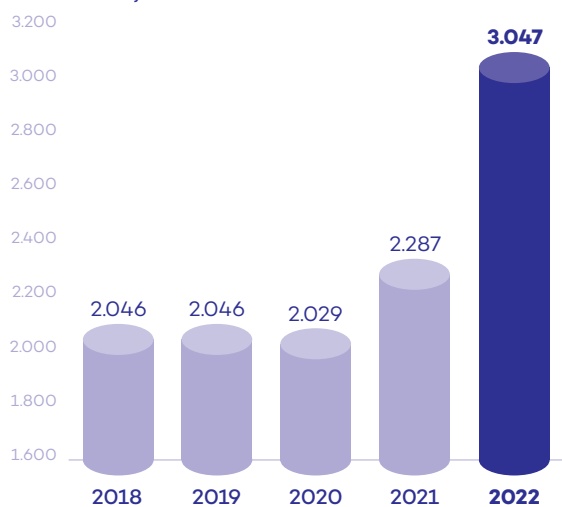

FUTURE PROOF, SUSTAINABLE CHAIN

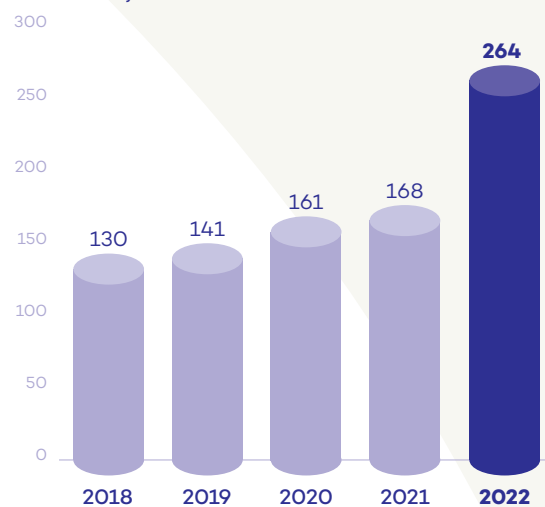
Netto-omzet

in miljoenen EUR

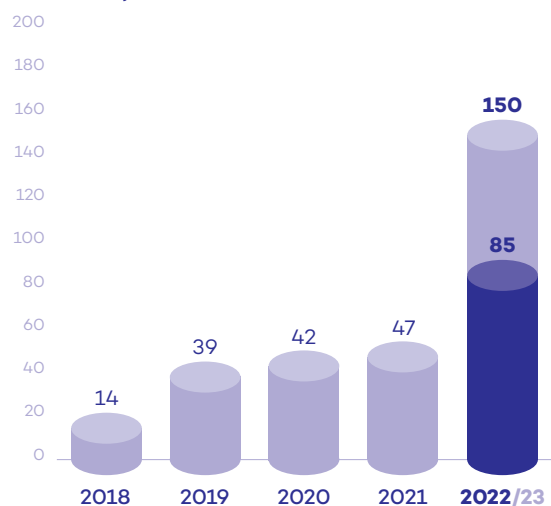
EBITDA

in miljoenen EUR

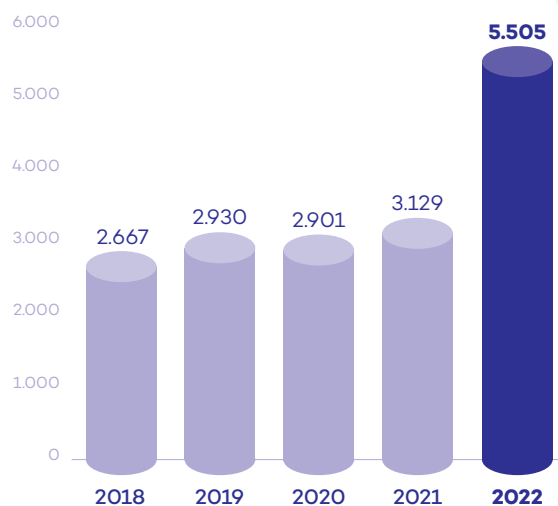
Ledentoeslag

in miljoenen EUR

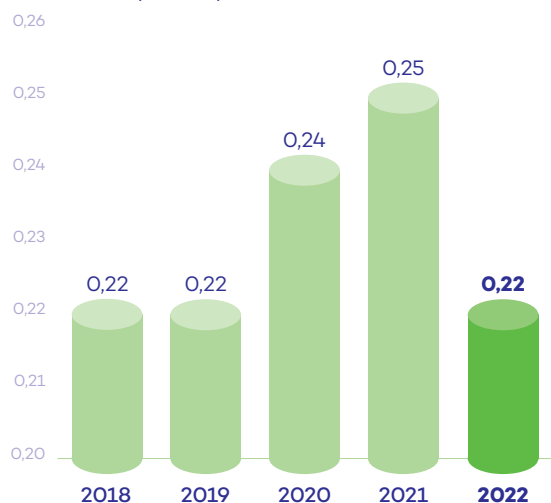
Gemiddelde opbrengst per hectare

in EUR

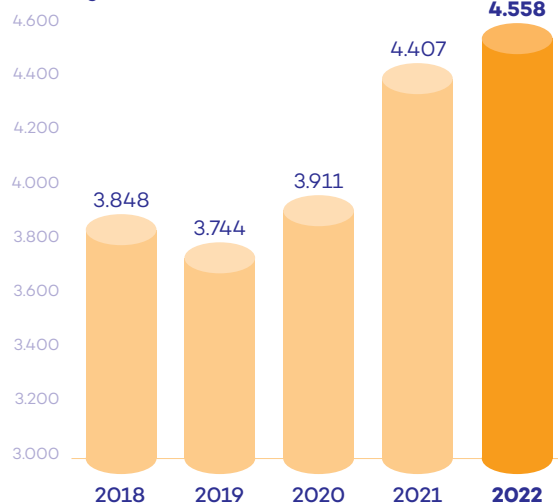
CO₂-emissie (scope 1)

in ton, per ton product

Aantal medewerkers

gemiddeld in fte

Bestuursverslag

Dirk de Lugt

Hans Meeuwis

Bericht van de voorzitters

2022 was een turbulent jaar voor Cosun. De voortdurende oorlog in Oekraïne, de daarop volgende energiecrisis en de forse inflatie op de grondstofprijzen vormden grote uitdagingen voor de onderneming. Anderzijds kwam er in 2022 een einde aan de coronacrisis, wat resulteerde in een flink herstel in onze markten. Het uitblijven van het Nederlandse landbouwakkoord leidde tot veel onzekerheid voor onze leden. Er is goede progressie geboekt in de uitvoering van de Cosun Unlock 25-strategie. En er zijn goede stappen gezet in de noodzakelijke verbetering van de onderliggende resultaten. Ondanks de vele uitdagingen hebben we het jaar afgesloten met een sterk verbeterd bedrijfsresultaat en bietenprijs.

Voor onze leden is het belangrijk dat er snel helderheid komt over het perspectief van de Nederlandse akkerbouwsector. Er is een landbouwakkoord nodig dat voor de lange termijn duidelijkheid biedt over de wijze waarop we in Nederland de doelen gaan realiseren op het gebied van waterkwaliteit, plantgezondheid en klimaat. Cosun heeft hiervoor oplossingen, maar ook bij de overheid ligt hier een belangrijke verantwoordelijkheid. Samenwerking, een eerlijk verdienmodel en een maatwerkaanpak zijn hier essentieel. Cosun is een coöperatie gericht op de toekomst. Met een enorm geloof in de potentie

van onze gewassen en de oplossingen die planten bieden. Behoud van grond en een versterkt verdienvermogen zijn belangrijke thema's die op tafel liggen bij de gesprekken van de sectortafels. Daarnaast wacht de sector nog op de bekrachtiging van het maatwerkplan voor het Zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn, waarin is afgesproken dat de maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren gebiedsgericht worden ingezet. Dit plan kwam al in 2021 tot stand, maar wacht nog op bekrachtiging van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Wisselende teeltopbrengsten

Niet alleen voor Cosun als geheel, maar ook voor de bietencampagne was 2022 een jaar met veel gezichten. We hadden een overwegend warm en droog voorjaars-, zomer- en herfstseizoen, waarbij sommige telers niettemin te maken hadden met perioden van flinke neerslag. De combinatie van regen en daarna snel stijgende temperaturen leidde in het voorjaar bij een deel van de teeltgebieden tot korstvorming in de bodem en daardoor een wat slechtere opkomst van de percelen. Ook de droogte en hitte in de zomer hadden een behoorlijke impact op het gewas, maar de bieten bleken er over het algemeen goed tegen bestand te zijn. In de winter werden veel telers overvallen door de vorst, waardoor er flinke schade ontstond aan bieten die nog in het veld stonden. Voor deze telers stelden we vanuit Cosun een vorstregeling in, zodat nog zoveel mogelijk bieten verwerkt konden worden in het belang van de coöperatie.

De vorstproblemen betekenden voor de fabrieken in de winter een wat lagere productie. Daarnaast hadden we in de fabrieken te kampen met enkele stroomstoringen afgelopen jaar. Dankzij de inzet van de medewerkers en leden slaagden we er niettemin in om in 2022 gemiddeld 27.500 ton bieten per dag te verwerken, waarmee we ons streefcijfer van 28.000 ton dicht naderden.

Over het geheel genomen kijken we terug op een goede bietencampagne. Het totale bietenareaal bedroeg dit jaar 83.700 hectare, 1,5 procent meer dan in 2021. We hadden een lange campagne van 136 dagen, met een gemiddelde suikeropbrengst van 14,5 ton per hectare en een gemiddeld suikergehalte van 16,5 procent. De suikeropbrengst ligt daarmee ruim boven het vijfjarige gemiddelde van 13,9 ton suiker per hectare.

Sterk verbeterd bedrijfsresultaat

De geconsolideerde omzet van Cosun steeg in 2022 van EUR 2.287 miljoen naar EUR 3.047 miljoen. De toename van 33 procent werd voornamelijk gedreven door een positieve volumegroei van

6 procent en een prijsontwikkeling van 27 procent. De sterk oplopende kosten over de hele linie zijn met succes doorberekend naar de markt, waarmee de marges op peil zijn gebleven. Flinke inspanningen vanuit alle bedrijfsonderdelen en herstel van de markten zorgden voor een sterke, ook voor het verdienmodel van onze leden, noodzakelijke verbetering van de resultaten. De EBITDA voor ledentoeslag, als percentage van de omzet, verbeterde naar 11 procent. Het bedrijfsresultaat voor ledentoeslag steeg met EUR 153 miljoen tot EUR 197 miljoen. Na aftrek van leden-toeslag kwam het nettoresultaat uit op EUR 76 miljoen, een verbetering van EUR 83 miljoen ten opzichte van 2021. Deze verbetering is ook deels gedreven door de impact van enkele bijzondere waarde-verminderingen die in 2021 zijn doorgevoerd.

Dankzij het verbeterde resultaat, een hoge suikerprijs en de aanpassing van de ledentoeslagsystematiek is een bietenprijs gerealiseerd van EUR 68,75 per ton bij een standaardkwaliteit (met een gehalte van 17 procent en winbaarheidsindex van 91). Dit is een sterke verbetering ten opzichte van de 40 euro per ton van afgelopen jaar. In 2022 hebben we een nieuwe ledentoeslagsystematiek geïntroduceerd. Hierin wordt de ledentoeslag op geleverde bieten van een campagne bepaald op basis van een deel van het resultaat van het afgesloten boekjaar en op basis van het verwachte suikerresultaat van het volgende jaar (periode Q1 t/m Q3), zodat de bietenprijs beter aansluit op de resultaten die worden gerealiseerd met de geleverde bieten.

Op koers met Unlock 25

De goede cijfers van 2022 zijn mede te danken aan de voortgang die we boekten met onze Unlock 25-strategie. Het is onze missie om de volledige potentie van planten en co-producten te ontsluiten en om te zetten in waardevolle plantaardige oplossingen. Daarmee spelen we in op maatschappelijke uitdagingen zoals de groeiende vraag naar voeding en voedingsingrediënten, de behoefte aan plantaardige alternatieven voor fossiele grondstoffen en de eiwittransitie.

Om dit te bereiken, richten we ons met Unlock 25 op drie speerpunten. Ten eerste een sterke verbetering van het onderliggende korte- en middellange termijnresultaat. Ten tweede het realiseren van een toekomstbestendige, duurzame keten. En ten derde winstgevend groei in onze vier kernsegmenten: suikerbieten, aardappelproducten, co-producten en groene en gezondheid bevorderende ingrediënten. Op deze manier willen we voor onze leden maximale waarde creëren.

De prioriteit in 2022 lag allereerst in het realiseren van de noodzakelijke onderliggende resultaatverbetering. De sterk stijgende kosten zijn met prijsverhogingen succesvol doorberekend naar de markt. Concernbrede initiatieven op operationele efficiency hebben bijgedragen aan de verdere verbetering van de onderliggende resultaten. Diverse verbeterprogramma's zijn opgestart en er zijn scherpe keuzes gemaakt in investeringen, bedrijfsuitbreidingen en portfolio keuzes in de bedrijven. Zo stelt de nieuwe aardappelfabriek in het Belgische Poperinge ons in staat optimaal te profiteren van de snelgroeiende markt in aardappelproducten. Daarnaast is de organisatie verder versterkt om winstgevend groei te faciliteren. De samenwerking tussen de bedrijven is aanzienlijk verbeterd op belangrijke functionele gebieden. Doorontwikkelen op One Cosun blijft essentieel voor het realiseren van onze ambities.

Met Cosun Protein en Cosun Biobased Experts organiseren we ons voor versnelde groei in plantaardige eiwitten en biobased materialen. Er is in 2022 een aantal veelbelovende plant-based innovaties in de markt gezet. Ook zijn de duurzaamheidsambities en plannen van Cosun verder aangescherpt.

Nieuwe investeringen zoals de 8-trapsverdamping in Cosun Beet Company en het Cosun-zonnepark in Puttershoek dragen bij aan de

realisatie van een toekomstbestendige keten met een ambitie tot een CO₂e-reductie van 45 procent in 2030, met 2018 als referentiejaar. Het programma Groeikracht Cosun is afgelopen jaar verder vormgegeven met focus op ondersteuning op drie thema's: Bodem & Bemesting, Plantgezondheid en Klimaat & Energie. Ook het komende jaar blijven we in Groeikracht Cosun samenwerken met de telers met ondersteunende duurzaamheidsinitiatieven op de akker.

Vooruitzichten 2023

We zijn positief over de ontwikkeling van de onderneming richting 2023. We hebben afgelopen jaar goede stappen gezet met de realisatie van de Unlock 25-strategie. Verdere verbetering van de onderliggende resultaten en versnelling van de groei blijven essentieel om onze ambities voor 2025 te realiseren. De turbulentie van afgelopen jaar zal naar verwachting ook het komende jaar de nodige uitdaging geven. De urgentie om te verduurzamen door de hele keten blijft hoog. We houden daarom ook in 2023 vast aan onze strategische koers en prioriteiten in Unlock 25, met focus op versnelling van de groei en verdere onderliggende verbetering van het resultaat.

We bedanken onze collega's voor hun enorme inzet, betrokkenheid en de goede resultaten in een dynamisch jaar. Ook veel dank aan onze leden en partners voor het vertrouwen en de samenwerking het afgelopen jaar. Samen bouwen we met veel energie voort aan onze plantaardige toekomst met een toekomstbestendige, duurzame keten en een goed verdienmodel. Een mooi perspectief voor medewerkers, leden en sector.

Dirk de Lugt
Voorzitter
raad van beheer

Hans Meeuwis
Voorzitter
concerndirectie

Breda, 12 april 2023

Strategie Unlock 25

Missie en visie

Het is de missie van Cosun om op een transparante en circulaire manier de volle potentie van planten en co-producten te ontsluiten en die om te zetten in waardevolle plantaardige oplossingen. Cosun speelt daarmee in op uitdagingen zoals de groeiende vraag naar voeding en plantaardige voedingsingrediënten, de eiwittransitie, en de vervanging van fossiele grondstoffen, de eiwittransitie en de groeiende vraag naar voeding en gezondere voedingsingrediënten. The Plant Positive Way vindt haar basis in bijna 125 jaar Cosun-historie in succesvolle verwaarding van akkerbouwgewassen als suikerbieten, cichorei en aardappelen in een diverse portfolio van producten met toegevoegde waarde.

Vanuit onze Unlock 25-strategie ontsluiten en benutten we het volle potentieel van planten. De vijf kernbegrippen - Respect, Betrouwbaarheid, Samenwerking, Klantgerichtheid en Resultaatgerichtheid - zijn de basis voor het handelen van Cosun als onderneming en van alle medewerkers in hun dagelijkse activiteiten.

Strategie Unlock 25

Eind 2021 heeft Cosun de strategie Unlock 25 geïntroduceerd. Deze nieuwe strategie geeft de richting en focus voor al onze mensen in al onze bedrijven. We hebben heldere keuzes gemaakt in onze strategische prioriteiten en bepaald wat we nodig hebben om onze doelen te realiseren. Onze strategische prioriteiten zijn:

- 1 verbetering van onze resultaten op de korte en middellange termijn,
- 2 winstgevende groei in vier kerngebieden (Suikerbieten, Aardappelen, Ingrediënten voor duurzame leefstijl en Co-producten) en
- 3 een toekomstbestendige en duurzame keten.

Ons doel voor 2025 is een onderliggend bedrijfsresultaat van EUR 300 miljoen met een bijbehorende bietenprijs, een geoptimaliseerde portfolio rond de vier kerngebieden en een verbeterde duurzame keten.

Resultaatverbetering

Het verbeteren van het resultaat is topprioriteit voor ons en onze leden, en vormt de basis voor verdere groei. Het verdienmodel van Cosun is op dit moment, ondanks de verbeteringen van afgelopen jaar, nog niet goed genoeg voor een acceptabele bietenprijs en om de gewenste groei in bestaande en nieuwe activiteiten mogelijk te maken. Daarom zetten we maximaal in op ons continue verbeterprogramma om meer waarde uit onze huidige activiteiten te realiseren. Hierbij richten we ons onder meer op het verbeteren van commerciële executie, meer waarde halen uit onze operatie, verbeteren van de logistiek en supply chain, verbeteren van de inkoop en het verder optimaliseren van overhead en werkkapitaal.

Portfolio: focus op winstgevende groei in vier kerngebieden

We hebben vier kerngebieden bepaald. De komende jaren richten we ons vooral op:

- maximale valorisatie van de hele suikerbiet, waarbij kostenbeheersing ook een belangrijke prioriteit blijft;
- winstgevende groei van aardappelproducten, met focus op toegevoegde waarde groei zoals gecoate frites en expansie in Oost-Europa en China;
- een nieuw groeigebied in groene en gezondheid bevorderende ingrediënten met focus op plantaardige eiwitten, vezels (waaronder verdere groei van inuline) en biobased materialen; onze ambitie is dat dit aandeel groeit naar 30% van de portfolio in 2030;
- groei in de co-producten, feed-, food- en non-foodapplicaties van reststroomverwerker Duynie.

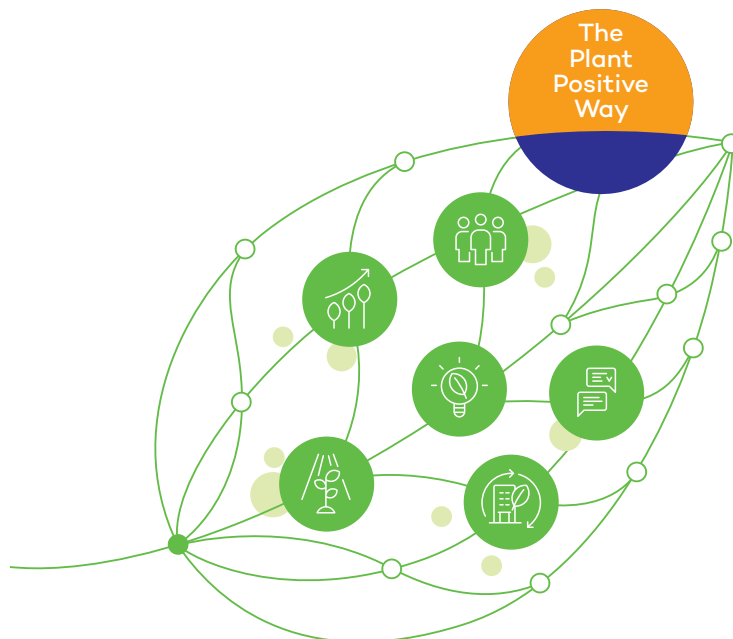
Vanuit One Cosun werken we samen aan belangrijke expertisegebieden om maximale waarde, effectiviteit en synergie te creëren en onze gezamenlijke missie te realiseren. Dit betreft gebieden als duurzaamheid, innovatie, veiligheid (HRO) en inkoop.

Toekomstbestendige en duurzame keten

We hebben ambitieuze doelen om bij te dragen aan verduurzaming van de teelt en om onze emissies terug te brengen. Ons doel is in 2030 45% CO₂e-reductie op het totaal van scope 1 en 2 te realiseren, ten opzichte van 2018. Met initiatieven als 'Groeikracht Cosun' en een omvangrijk CO₂-reductieprogramma werkt Cosun over de volle breedte aan een toekomstbestendige, duurzame keten. Dit alles met als doel om waarde te creëren voor de leden, klanten en andere stakeholders en een zo positief mogelijke maatschappelijke impact op de lange termijn te bewerkstelligen. In de volgende paragrafen lichten we per strategische pijler verder toe wat onze doelen zijn en wat we doen om deze doelen te behalen.

Sterke basis

Cosun is een plant gebaseerd bedrijf met een heldere missie en een ambitieuze strategie Unlock25. Zo werken we de komende jaren met en voor onze leden, medewerkers en partners aan een toekomstbestendig bedrijf en keten, the Plant Positive Way.

Wat zijn onze strategische prioriteiten?

Resultaat

Verbetering van onze resultaten.

Continue verbetering wordt een belangrijk onderdeel van onze manier van werken. Dat levert voor onze leden een goed verdienmodel op en voor Cosun de ruimte om verder te groeien.

Portfolio

Focus op winstgevende groei in toegevoegde waarde producten, die bijdragen aan het welzijn van mens en dier en aan een duurzame leefstijl.

Dit doen we in vier pijlers van ons portfolio:

- Suikerbieten
- Aardappelen
- Ingrediënten voor een duurzame leefstijl
- Co-producten

Keten

Toekomstbestendig en duurzaam.

Als coöperatie zijn we ideaal gepositioneerd om een leidende rol te spelen in de transitie naar een toekomstbestendige, duurzamere agroketen.

Wat hebben we nodig?

Mensen

Ons succes staat of valt met onze mensen. Onze mensen stimuleren we om het beste in zichzelf naar boven te brengen.

Innovatie & Partnerships

Innovatie is een belangrijke pijler in onze strategie. Door partnerships kunnen we onze innovatieve slagkracht vergroten.

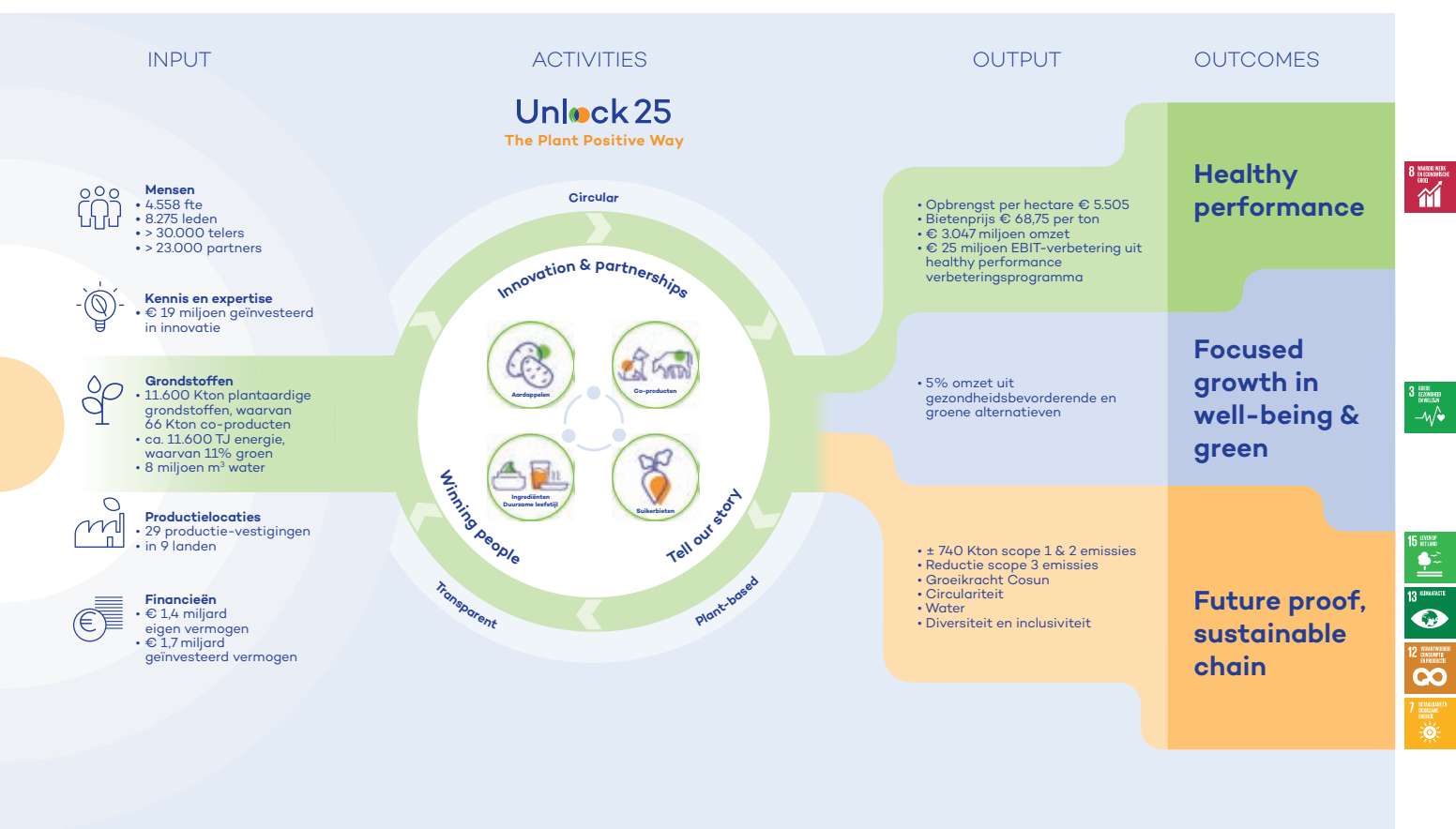
Communicatie

Laten zien wie we zijn, wat we doen en vooral waarom we het doen om zo optimaal verbinding te maken met elkaar en met de wereld om ons heen.

Hoe Cosun waarde creëert

De primaire doelstelling van de strategie Unlock 25 is langetermijnwaarde te creëren voor alle stakeholders van Cosun. Ons waardecreatiemodel laat op geïntegreerde wijze zien hoe we omgaan met onze bronnen, en hoe we tot waardecreatie komen door middel van onze strategie, inzet en daaruit voortvloeiende resultaten. In

het waardecreatiemodel is de aansluiting zichtbaar tussen onze duurzame strategie en de Sustainable Development Goals (SDG's). Deze mondiale doelen zijn in 2015 door de Verenigde Naties ontwikkeld om onder meer armoede, ongelijkheid en klimaatverandering tegen te gaan met 2030 als stip op de horizon.

Materialiteitsmatrix

De onderstaande materialiteitsmatrix maakt inzichtelijk welke onderwerpen over duurzaam ondernemen relevant zijn voor Cosun en haar stakeholders. Op de y-as tonen we welke onderwerpen volgens de stakeholders het meest van belang zijn en op de x-as tonen we de onderwerpen waarop Cosun de meeste impact heeft.

De basis voor deze matrix is een grondige materialiteitsanalyse die we uitvoerden in 2020. In 2022 actualiseerden we de matrix en haalden we actuele informatie op bij

onze stakeholders. We voerden gesprekken met onze telers vanuit het programma Groeikracht Cosun, haalden informatie op bij partners van het Cosun Nutrition Center en voerden onder stakeholders een reputatieonderzoek uit.

In 2023 voeren we een nieuwe materialiteitsanalyse uit, op basis van het principe van dubbele materialiteit, oftewel de impact van de onderwerpen op ons bedrijf en de impact van ons bedrijf op de onderwerpen.

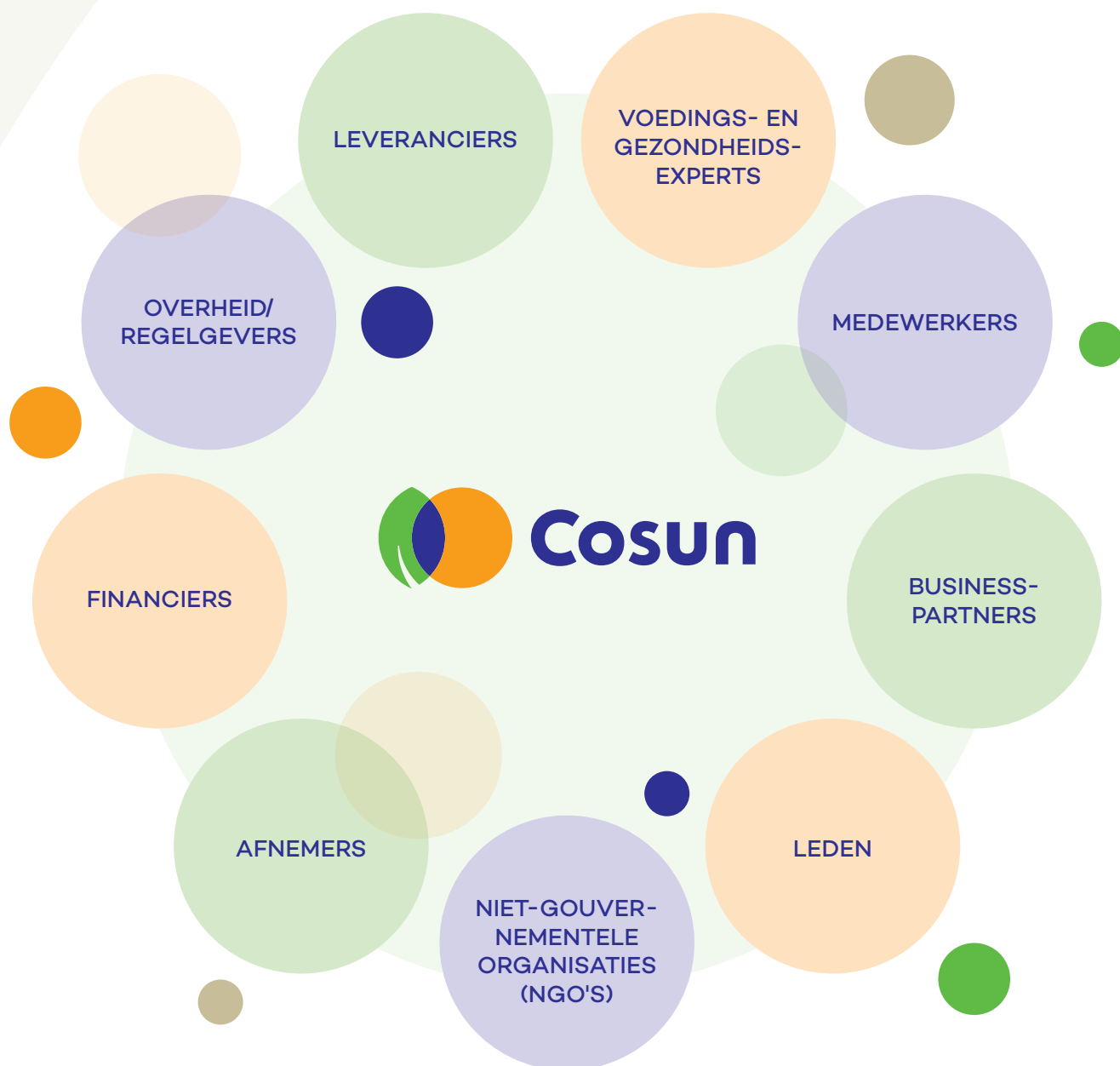
Materialiteitsmatrix Cosun

Stakeholdersdialoog

Als coöperatie weten we hoe belangrijk samenwerking is en zijn we continue in gesprek met onze leden en andere belangrijke stakeholders. We bespreken de verwachtingen van onze interne en externe stakeholders met betrekking tot de materiele thema's en denken samen na over oplossingen voor belangrijke duurzaamheidsthema's. De dialogen zijn onderdeel van ons dagelijks werk en

vinden plaats op diverse plekken in de organisatie. De uitkomsten van de dialogen worden meegenomen in de ontwikkeling van onze strategie en ons beleid. Hierbij streven we naar de optimale balans om tegemoet te komen aan de belangen van onze verschillende stakeholders. Voor een overzicht van onze belangrijkste stakeholders zie onderstaande figuur.

Groeikracht Cosun

Tijdens schuurbijeenkomsten vanuit het programma Groeikracht Cosun gingen we met de telers in gesprek over duurzaamheid en de onderwerpen die daarbij prioriteit verdienen. Wij deelden onze visie en verzamelden de suggesties en opmerkingen van de telers. In de zomer van 2022 organiseerden we hiervoor 25 schuurbijeenkomsten op verschillende locaties in Nederland. Ook in kleinere gremia voerden we de dialoog over de prioriteiten, zoals in de raad van beheer, de ledenraad en de klankbordgroep Groeikracht Cosun. Op basis van deze dialogen stelden we drie focusthema's vast: 'Bodem, water en bemesting', 'Plantgezondheid' en 'Klimaat en energie'. Biodiversiteit is daarbij een belangrijk onderdeel dat in alle drie de thema's terugkomt. De onderwerpen zijn uitermate belangrijk in de strategie van Cosun om een toekomstbestendige, duurzame keten te realiseren.

Cosun Nutrition Center

Voor de positionering van het nieuwe Cosun Nutrition Center hielden we van mei tot en met oktober 2022 gesprekken met stakeholders, zoals klanten, onderwijs- en onderzoeksinstituten, overheden, gezondheidsinstellingen en brancheverenigingen. We verzamelden inzichten en advies en verkenden hun informatie- en kennisbehoeften en samenwerkingsbereidheid. In samenwerking met Slow Food Youth Network (SFYN) geven we daaraan de komende tijd een vervolg. Deelnemers van hun academie gaan voor ons aan de slag met het volgende vraagstuk: Hoe wordt Cosun Nutrition Center eigenaar van zijn eigen verhaal en hoe wordt daarmee zijn gedeelde (wetenschappelijke) kennis over plantaardige producten en ingrediënten gehoord binnen de maatschappij? Zie voor meer informatie over dit onderwerp het hoofdstuk Focused growth in well-being & green.

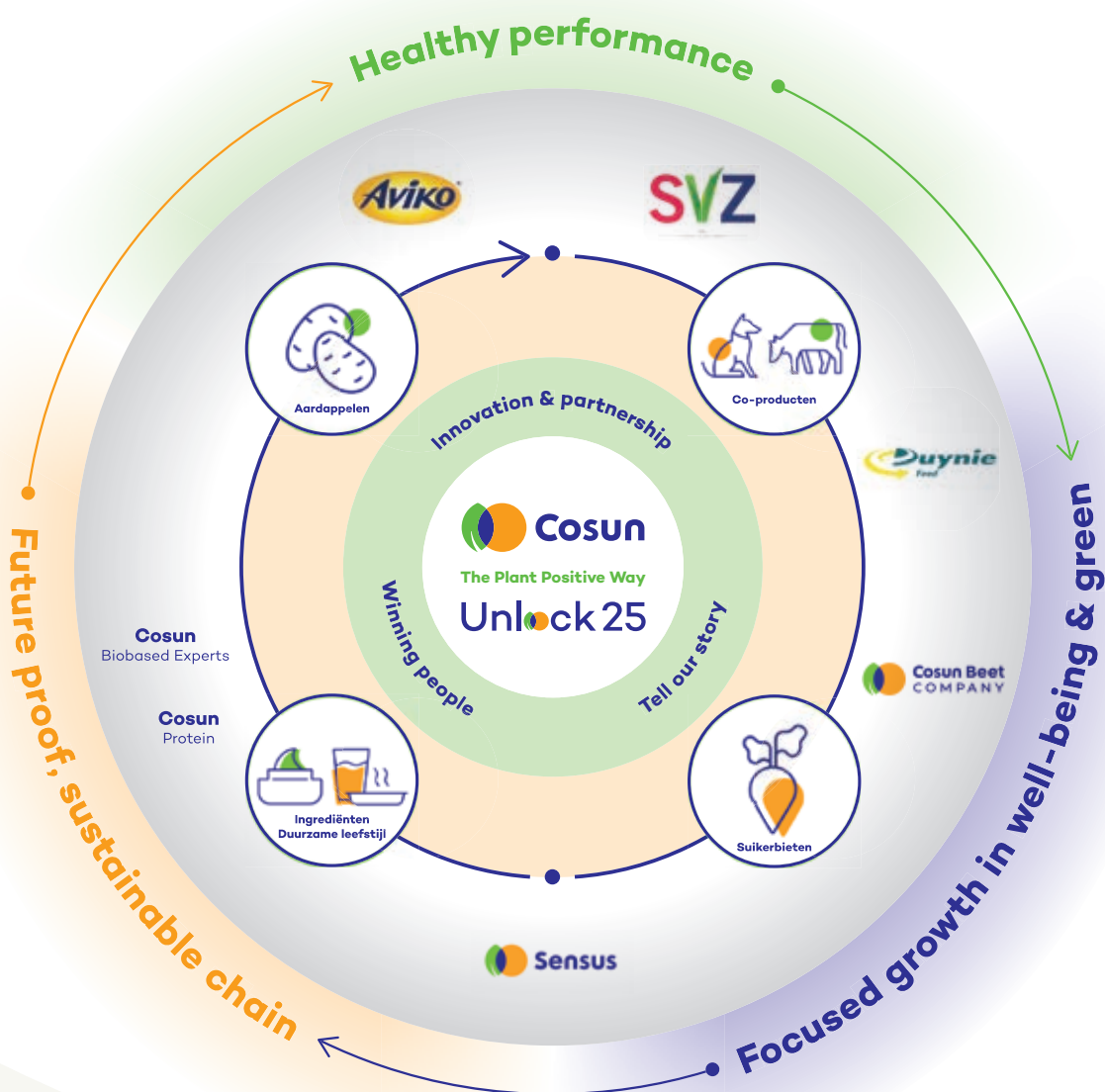
Reputatieonderzoek

In 2022 vroegen we een extern bureau een reputatieonderzoek uit te voeren onder stakeholders, om na te gaan waar in termen van reputatie verbetering nodig is en om onze visie en strategie vanuit dit oogpunt te evalueren. De doelgroep bestond onder meer uit ngo's, milieuorganisaties, financieel adviseurs, businesspartners, innovatie-experts, klanten, openbare bestuurders in het publieke domein en belangenbehartigers. De aanbeveling van stakeholders om onze successen en uitdagingen meer voor het voetlicht te brengen, nemen wij daarbij ter harte.

“ Als coöperatie weten we hoe belangrijk samenwerking is en zijn we continue in gesprek met onze leden en andere belangrijke stakeholders. ”

Resultaten en impact 2022

Vanuit onze strategie Unlock 25 bouwen en werken wij aan een relevant en toekomstbestendig Cosun, op basis van heldere keuzes, een goed verdienenmodel en een portfolio dat ertoe doet. Dat doen we voor onze generatie én voor toekomstige generaties.

Healthy performance

Continue verbetering van operationele en financiële prestaties ("healthy performance") is een belangrijke prioriteit van onze manier van werken. We zetten in op optimale benutting van onze mensen, grond- en hulpstoffen, middelen en fabrieken. Ook steken we veel energie in innoveren en het betreden van kansrijke nieuwe afzetmarkten. Dit alles draagt bij aan een goed verdienmodel voor onze leden en geeft ons de ruimte om verder te groeien.

Resultaten 2022 in één oogopslag

€ **3.047**
miljoen omzet

€ **25** miljoen
structurele
EBIT-verbetering

7,6
medewerkers-
betrokkenheids-
score

Bietenprijs van
€ **68,75**
per ton

Structurele resultaatverbetering

Doel 2025
(t.o.v. 2020) in miljoen €
in EBIT

+100

Gerealiseerd in 2022
Resultaten structureel
verbeterd in miljoen €

+25

Productie

Optimalisatie van
processen en verbetering
van (energie-) efficiency
in onze fabrieken.

Gerealiseerde
besparing 2022
(t.o.v. 2021) in miljoen €

+5

Supply chain & overhead

Zoals gezamenlijke
inkoop, reduceren
van opslag- en
transportkosten en
slimmer organiseren.

Gerealiseerde
besparing 2022
(t.o.v. 2021) in miljoen €

+5

Commercie

Optimalisatie van het
productportfolio en een
betere verwaarding van
bijproducten.

Gerealiseerde
besparing 2022
(t.o.v. 2021) in miljoen €

+15

Verbeterprogramma

Vanuit onze Unlock 25-strategie zijn we een programma voor resultaatverbetering gestart. Om tot een zo goed mogelijk resultaat te komen, hebben we advies ingewonnen van externe organisaties: hoe identificeren we kansrijke projecten, hoe zorgen we dat de businessgroepen die initiatieven succesvol oppakken en hoe monitoren we de voortgang van die projecten? Best practices en een frisse blik van buitenaf helpen ons daarbij.

Verbeteren van de commerciële executie

Een van de doelen is het verbeteren van onze commerciële executie. Dat willen we onder meer bereiken door meer te halen uit onze co-producten. Daarin maken we al goede stappen. Zo onderzoeken we

intensief welke voedingswaarde we in de markt kunnen realiseren met bietenpulp en resten van de cichoreiwortel en verkennen we nieuwe afzetmarkten op dat gebied. Tegelijkertijd snijden we in de onderkant van ons productportfolio; producten die te weinig waarde toevoegen, faseren we uit. We werken aan verdere groei van onze afzet en optimaliseren onze afzet over klanten en regio's die het meest attractief zijn. Door in 2022 vol in te zetten op prijsverbeteringen hebben onze bedrijven de enorme kostenstijgingen kunnen goedmaken.

Meer waarde halen uit de operatie

We onderzoeken ook hoe we meer waarde uit de operatie kunnen halen. Bij Duynie kijken we met een optimalisatieprogramma grondig naar de kansen voor groei in volume

en rendement en het optimaliseren van de onderdelen Novidon en Duynie Ingredients. Aviko is voor de fritesbedrijven gestart met het meerjarige verbeterprogramma Upturn. In 2022 zijn verbetermogelijkheden geïdentificeerd in de operatie en in de supply chain. In de operatie gaat het met name om vergroten van de output, meer halen uit de aardappel en versterken van de onderhoudsorganisatie. In de logistieke keten liggen er kansen op het gebied van het optimaliseren van de interne logistiek en het optimaliseren van het productassortiment.

Daarnaast innoveren onze business-groepen hun fabrieken. Cosun Beet Company investeerde bijvoorbeeld in een 8-trapsverdamping, wat een aanzienlijke besparing in energie oplevert. Aviko liet in België een vrieshuis bouwen dat voldoet aan zeer hoge duurzaamheidseisen. En meer en meer passen we in onze fabrieken smart production toe; met sensoren en data-analyses maken we onze processen slimmer en efficiënter.

Verbeteren van de inkoop

Een groot deel van onze kosten zijn inkoop-gerelateerd. Belangrijke categorieën zijn grond- en hulpstoffen, transport en energie. Vrijwel alle kosten zijn in 2022 sterk gestegen. In het One Cosun-inkoopprogramma onderzoeken we hoe we de inkoop slimmer kunnen organiseren en bundelen we onze krachten om zo inkoopvoordeel te realiseren. Door inkoopgegevens van alle businessgroepen te bundelen, brengen we in kaart hoe we

kostenstijgingen kunnen beheersen en onderdelen als contractmanagement en categorymanagement verder kunnen verbeteren. De inkooporganisatie is in 2022 verder versterkt en er is geïnvesteerd in systemen om dit te faciliteren.

Optimaliseren van het werkkapitaal

Om ervoor te zorgen dat we onze groeiambities kunnen financieren, optimaliseren we ons werkkapitaal en onze leencapaciteit. In 2022 brachten we met alle businessgroepen het potentieel in kaart en bespraken we wat ervoor nodig is de resultaten te verbeteren. In 2023 gaan we daadwerkelijk aan de slag om die verbeteringen door te voeren.

Werkomgeving

Cosun zet zich in om alle medewerkers een veilige en gezonde werkomgeving te bieden. We hebben in 2022 ons veiligheidsbeleid geactualiseerd, voor het eerst een Cosun-breed medewerkersbetrokkenheids-onderzoek gehouden, en net als voorgaande jaren geïnvesteerd in opleidingen en trainingen voor onze medewerkers.

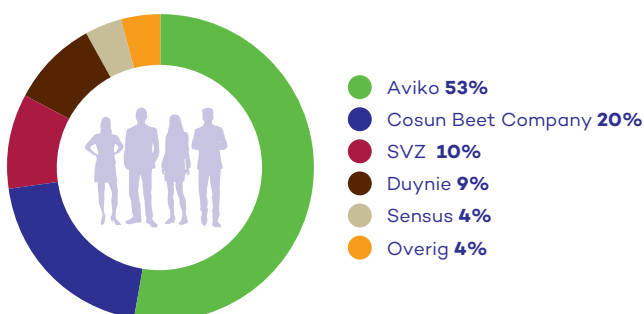
Resultaten in cijfers

Het ziekteverzuim daalde van 4,8% in 2021 naar 4,4% in 2022. Dit percentage ligt onder het landelijk gemiddelde voor industriële bedrijven, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Het aantal medewerkers steeg van 4.407 fulltime-equivalenten (fte) in 2021 naar 4.558 fte in 2022. In 2022 en 2021 was 23% vrouw en 77% man.

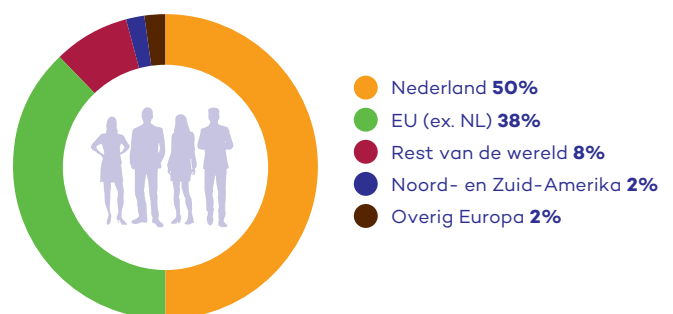
Aantal medewerkers per businessgroep

in procenten

Aantal medewerkers per regio

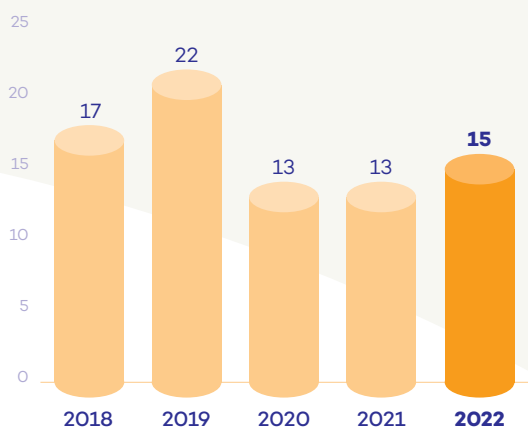
in procenten

In 2022 is het aantal opleidingsdagen per medewerker gestegen naar 4,9 ten opzichte van 3,4 in 2021.

Ongevallen met verzuim

per 1.000 fte

Medewerkersbetrokkenheid

Ons succes staat of valt met onze mensen. Vanuit die gedachte heeft Cosun het 'winning people'-programma opgezet met diverse initiatieven. Zo hielden we in het najaar van 2022 onder de medewerkers van alle businessgroepen een medewerkersbetrokkenheidssurvey over onder andere de processen, de mogelijkheden en cultuur in de organisatie. De hoge respons van 71% en het proactief meedenken van de respondenten maakten het een zeer waardevol onderzoek. We ontvingen meer dan 30.000 opmerkingen. Het toont aan dat de medewerkers sterk begaan zijn met onze activiteiten en geeft ons handvatten voor het optimaliseren van de interne organisatie. Zo gaan we meer effort steken in talentontwikkeling en doorgroei en gaan we teams en individuen op diverse manieren helpen om zo goed mogelijk handen en voeten te geven aan de Unlock 25-strategie. Als overall rapportcijfer kregen we van de medewerkers gemiddeld een 7,6; een mooi cijfer op het gemiddelde van de benchmark. We zijn bij met deze waardering en willen nu nog een stap verder zetten om van een goede werkgever te transformeren tot een topwerkgever.

Veiligheid op de werkvloer

Veilig en gezond werken vinden wij bij Cosun van groot belang. Een sterk ontwikkeld veiligheidsbewustzijn voorkomt ongevallen, calamiteiten en ziekteverzuim.

Alle businessgroepen werken aan veiligheid met de Total Productive Maintenance-systematiek (TPM). Op corporate niveau sturen we op veiligheid vanuit de TPM Masterpilaar Safety waarin alle businessgroepen zijn vertegenwoordigd. We komen vijf keer per jaar bij elkaar om kennis en ervaringen met elkaar te delen en vast te stellen welke veiligheidsthema's voor Cosun prioriteit hebben.

In 2022 implementeerden we Cosun-breed, over alle businessgroepen heen, de Cosun Safety Rules. Regels die er bijvoorbeeld op wijzen de juiste beschermingsmiddelen te dragen en de veiligheidsprocedures voor machines na te leven. Daarnaast keken we naar de behoeften van de afzonderlijke fabrieken, die we nu waar nodig nader ondersteunen.

Eerder spraken we al over onze 'One Cosun'-strategie: het versterken van de samenwerking tussen de businessgroepen. Die passen we dus ook toe voor veiligheid op de werkvloer: we leren van elkaar en helpen elkaar.

Uitdagingen

2022 kende voor de performance veel uitdagingen. Corona, de oorlog in Oekraïne, inflatie, dat had allemaal zijn weerslag op ons reilen en zeilen. Vooral de energieprijzen, maar ook andere kostenstijgingen hadden een enorme impact op onze kostenbasis. De businessgroepen moesten prijzen doorberekenen naar de markt en bij een aantal fabrieken bouwden we de mogelijkheid in om over te schakelen van gas naar flex fuel. Ook letten we bij het afsluiten van contracten met leveranciers nog scherper op het afdekken van inflatie- en schaarste-risico's. Door de hoge energieprijzen, inflatie bij loonontwikkeling en andere hoge kosten zijn performanceverbeteringen soms nauwelijks zichtbaar. Ons streven is om toch zichtbaar verschil te maken, ook in tijden dat het tegenzit.

Een andere uitdaging is om over de businessgroepen heen en over disciplines in de keten heen als één Cosun te opereren. De Unlock 25-strategie en een uitvoerig engagementprogramma dragen eraan bij één koers te varen.

2023 en verder

In 2022 lag de focus op het onderzoeken van de kansen, in 2023 brengen we plannen tot uitvoer en ontwikkelen we tegelijkertijd nieuwe initiatieven. Performanceverbetering is een continue proces. De mogelijkheden in smart production blijven zich ontwikkelen, er liggen nog meer kansen in energiereductie, we willen nog besparen in overhead; kortom, we blijven optimaliseren.

Focused growth in well-being & green

Onze plantaardige voedingsmiddelen en -ingrediënten passen goed in een duurzaam en verantwoord voedingspatroon. Wij kunnen alles uit de plant halen en dat gaan we nog veel meer doen. We hebben ambitieuze doelstellingen om te groeien in de markt van plantaardige eiwitten, vezels en biobased materialen. Zo kunnen we ons resultaat verbeteren en tegelijkertijd bijdragen aan het behoud van onze aarde.

Resultaten 2022 in één oogopslag

Suiker

952

miljoen omzet

Aardappel

1.298

miljoen omzet

Gezondheids-
bevorderend
en groen

158

miljoen omzet

Co-product

411

miljoen omzet

Omzetontwikkeling
totaal t.o.v. 2021

+760

(+33%)

% gezondheids-
bevorderend en groen
totale omzet

5 %

(doel 30% in 2030)

Investerings in groei
kernegebieden in 2022

38 %

Toekomstbestendig portfolio

Wij hebben een mooi portfolio met producten met sterke posities in de markt; dat portfolio koesteren we. Wel zien we in de markt steeds meer aandacht voor gezonde producten ontstaan en een kritisch oog voor suiker. Om in te spelen op deze trend en risico's te spreiden, willen we in ons portfolio meer balans aanbrengen. Dit doen we door ons meer te gaan richten op groene en gezondheid bevorderende ingrediënten. Met inuline van Sensus hebben we al een goede positie in die markt; een positie die we met andere producten willen uitbreiden.

Als onderdeel van onze vijfjarenstrategie richten we ons op winstgevende groei in vier kernegebieden: suiker, aardappelen, groene en gezondheid bevorderende ingrediënten en co-producten.

Focus op efficiëntie bij de suikerproductie

Om minder afhankelijk te zijn van de volatiele suikermarkt zetten we bij de suikerproductie in op efficiëntie. Door innovaties door te voeren en werkprocessen slimmer te maken, realiseren we vanuit de huidige fabrieken meer volume. Daarnaast vervangen we fossiele ingrediënten in diverse producten door plantaardige ingrediënten afkomstig uit onze suikerbieten. Zo is Cosun Beet Company een samenwerking aangegaan met Avantium om suikers om te zetten in glycolen, een tussenproduct voor onder meer plastic verpakkingen, textiel en antivriesproducten. Cosun en Avantium dragen daarmee bij aan een fossielvrije toekomst en voor Cosun betekent het nieuwe afzetmarkten.

Expansie aardappelproductie in Europa en China

In de aardappelmarkt richten we ons op verdere groei in zowel Europa als China. De wereldwijde markt voor diepgevroren aardappelproducten blijft groeien met zo'n 4% per jaar. Om optimaal te profiteren van deze snel groeiende markt opende Aviko in 2022 een nieuwe fabriek in het Belgische Poperinge. De nieuwe fabriek levert diepgevroren frites en aardappelvlokken voor markten in West-Europa, Azië en Zuid-Amerika. Ook richt Aviko zich meer en meer op toegevoegde-waarde-producten, zoals gecoate frites; frites dat door een coating van aardappelzetmeel een extra knapperig laagje krijgt.

Nieuw groeigebied in groene en gezondheid bevorderende ingrediënten

We zetten bij Cosun in op een nieuw groeigebied in groene en gezondheid bevorderende ingrediënten. Daarbij leggen we de focus op plantaardige eiwitten, vezels en biobased materialen. In de markt van vezels zijn we al actief met inuline van Sensus, die in ons portfolio zorgt voor 5% van de omzet. Dat aandeel willen we flink uitbreiden. We streven ernaar dat dit nieuwe groeigebied in 2030 30% van ons portfolio beslaat.

Eiwitten

De afgelopen decennia is de wereldbevolking steeds meer dierlijke eiwitten gaan eten, zoals vlees, vis, melk en eieren. Om ook in de toekomst de groeiende wereldbevolking te kunnen blijven voeden en een duurzamer voedingspatroon te creëren, is een verschuiving naar plantaardige eiwitten noodzakelijk. Cosun wil daaraan bijdragen en heeft daarvoor in 2022 Cosun Protein opgericht.

De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in kennisontwikkeling, wat in 2022 resulteerde in een van de eerste ingrediënten: eiwit uit veldbonen (Fava Protein Isolate). In een fabriek in Polen worden de eiwitten met geavanceerde technieken uit de veldbonen gehaald en van daaruit vermarkt aan de zuivel-, ijs en vleesvervangingsindustrie. Ook werken we aan eiwit uit bietenblad (RuBisCo), een uitstekende vervanger voor kippeneiwit in vleesvervangende producten. De komende jaren breiden we dit portfolio steeds verder uit.

Vezels

In de markt van vezels kijken we naar vergroting van ons afzetgebied. De inuline die we winnen uit cichorei vermarkten we al wereldwijd in meer dan vijftig landen. Deze natuurlijke prebiotische vezel is een vervanger voor suiker en vet in bijvoorbeeld babyvoeding, pasta's en huisdiervoeding. De vezel heeft ook een positief effect op onze darmgezondheid. Met verschillende samenwerkingspartners onderzoeken we op welke manieren we inuline nog meer kunnen verwerken in voeding, om zo bij te dragen aan een gezonder voedingspatroon.

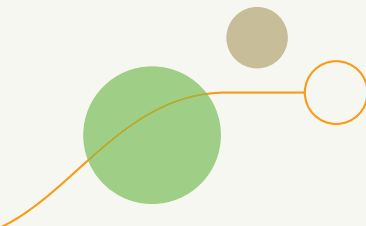
Biobased materialen

Vanuit Cosun Biobased Experts leveren we duurzame ingrediënten voor microplastics, gemaakt uit plantaardige reststromen. Zo hebben we bijvoorbeeld Betafib ontwikkeld, een micro-cellulose uit suikerbietenpulp. In verzorgingsproducten met bijvoorbeeld scrubdeeltjes zorgt het voor een egale verdeling van deze deeltjes over de hele fles.

Vegan aardbeienijs

Eiwit uit veldbonen heeft een neutrale smaak, waardoor geen kunstgrepen nodig zijn om er een mooi neutraal product van te maken. Dit maakt het zeer geschikt voor bijvoorbeeld vegan aardbeienijs. De producent hoeft alleen aardbei toe te voegen om het ijs perfect te maken. Cosun Protein produceert het eiwit voor de zuivel-, ijs- en vleesvervangingsindustrie.

Het is een goede vervanger voor aardoliederivaten, die nu nog veel in deze producten worden gebruikt.

Een groot voordeel van onze groene ingrediënten is de afbreekbaarheid; ze blijven niet in het milieu aanwezig. Bovendien maken we ze uit reststromen, waardoor we alle componenten van onze gewassen gebruiken. Ook bijvoorbeeld de cichoreiwortel benutten we, voor inulinederivaten die toepasbaar zijn in onder meer shampoo en een kalkwerende werking hebben in vaatwastabletten. Om meer in deze markt te betekenen, willen we een faciliteit voor pulpraffinage realiseren, waarvoor we in 2022 vergaande plannen uitwerkten. Ook kijken we naar de mogelijkheden van overnames en acquisities.

Uitbreiding van onze circulaire activiteiten in Europa

Bij Cosun denken we na over elke kilogram van het gewas. Van de gewassen en ingrediënten die in de voedingsmiddelenindustrie worden verwerkt, eindigt namelijk lang niet alles op een bord. Wat overblijft zijn co-producten; deze gaan bijvoorbeeld een vergister in of worden gebruikt als veevoer, ingrediënten voor huisdiervoeding en

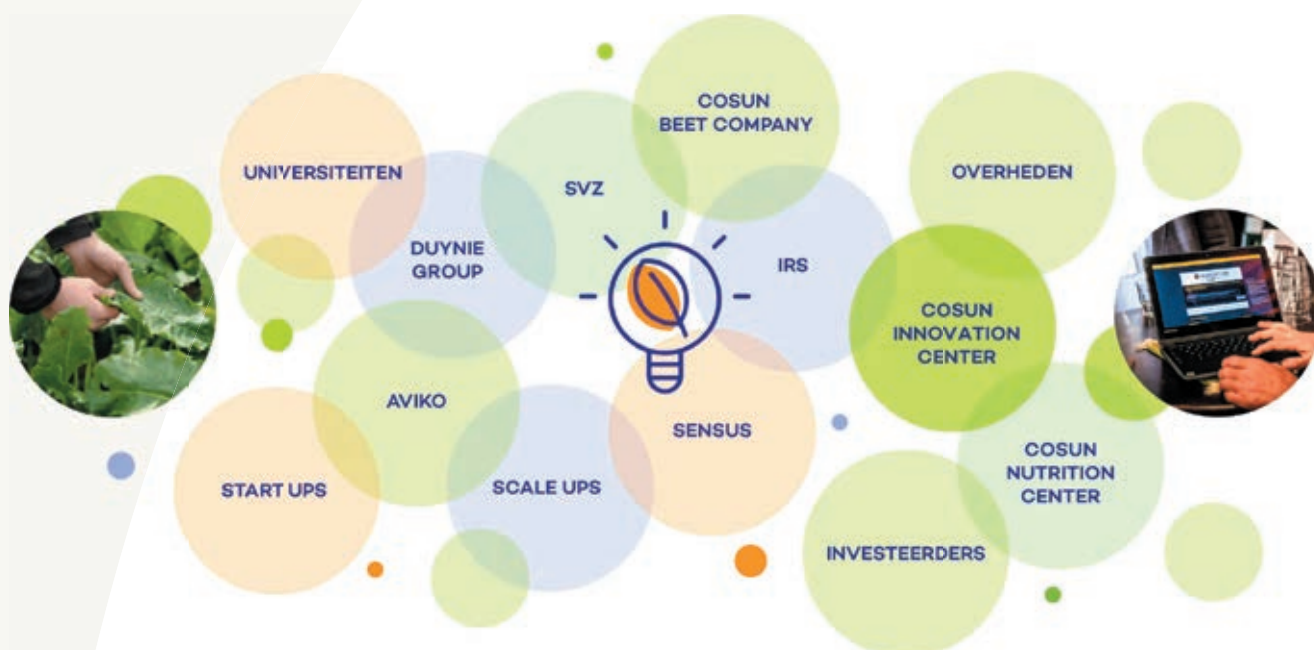
technische toepassingen zoals behanglijm. Zo voorkomen we verspilling en benutten we gewassen optimaal. Op dit gebied van co-producten willen we in Europa verder groeien en onderzoeken we hoe we reststromen meer en meer kunnen inzetten voor ons nieuwe groeigebied van groene en gezondheid bevorderende ingrediënten.

Innovatie

Wij willen toonaangevend zijn in innovatie die bijdraagt aan een duurzame wereld. Om deze ambitie te realiseren, werken we steeds intensiever samen met externe partijen; van klanten en kennisinstituten tot start-ups en investeringsfondsen. Ook stimuleren en faciliteren we innovatie met investeringen en het uitschrijven van challenges. Met effectieve kruisbestuiving en co-creatie kunnen we ideeën sneller verwezenlijken.

Cosun innovation center

In ons goed uitgeruste onderzoekscentrum, het Cosun innovation center, werkt een team van experts aan vernieuwingen voor food en non-foodproducten. Dit varieert van onderzoek naar de teelt van gewassen en het uittesten van nieuwe producten tot opschaling in pilots en optimalisatie van productieprocessen.

Partnerships

Met diverse partners werken we aan de ontwikkeling van meer en betere plantaardige oplossingen. Een voorbeeld hiervan is GPEC, het Green Protein Excellence Center, een broedplaats waar we met vele organisaties werken aan nieuwe, kansrijke toepassingen voor plantaardige eiwitten. Andere voorbeelden zijn onze participaties in durfkapitaalfonds Icos Capital en stichting Startlife. Zij ondersteunen start-ups en scale-ups in agrofood. En een laatste mooi voorbeeld is Fascinating, een samenwerking van de vier grote landbouwcoöperaties (Agrifirm, Avebe, Cosun en FrieslandCampina), LTO Noord en provincie Groningen. Samen met kennisinstelling UMCG en een aantal organisaties in de voedingsindustrie, chemische industrie en energiesector onderzoeken we hoe de landbouwsector van de toekomst kan worden waargemaakt.

Cosun Nutrition Center

In juli 2022 hebben we het Cosun Nutrition Center in het leven geroepen om met gezondheidsprofessionals, wetenschappers en andere stakeholders kennis uit te wisselen en de dialoog aan te gaan over voeding, gezondheid en duurzaamheid. Het is de opvolger van Kenniscentrum suiker & voeding en richt zich op alle plantaardige

producten binnen het concern. Naast suiker betreft dit aardappelproducten en onze nieuwe groeigebieden, zoals plantaardige eiwitten, voedingsvezels en plantaardige alternatieven voor kaas en andere producten.

Als we in 2050 de wereldbevolking op een gezonde manier willen voeden en de druk op het milieu binnen de perken willen houden, dan moeten we zorgen voor een minder dierlijk en meer plantaardig voedingspatroon. Wij kunnen daar als producent aan bijdragen en willen daarover kennis delen en actief de dialoog aangaan. Met het Cosun Nutrition Center maken wij deze ambitie waar.

Hoe passen onze voedingsmiddelen en -ingrediënten in een verantwoord en duurzaam voedingspatroon? Dat is een belangrijk, maar geen eenvoudig vraagstuk. Om te zorgen dat informatie die wij verspreiden volledig en wetenschappelijk correct is, laten we ons ondersteunen door een Wetenschappelijke Raad met brede expertise in voeding, gezondheid, duurzaamheid en communicatie. De raad is verantwoordelijk voor alle wetenschappelijke activiteiten en de communicatie van Cosun Nutrition Center.

“ Vanuit het Cosun Nutrition Center gaan we de dialoog aan: hoe passen onze producten in een verantwoord en duurzaam voedingspatroon? ”

Trends en ontwikkelingen

Voortdurend speelt Cosun in op trends en ontwikkelingen die voor de coöperatie van belang zijn. Spil hierin is het Cosun innovation center. Samen met onze businessgroepen, klanten, kennisinstituten en andere partijen zorgen we voor vernieuwing die bijdraagt aan onze Unlock 25-strategie. Vanuit die strategie maken we duidelijke keuzes welke projecten we wel en niet oppakken.

Transitie naar plantaardige eiwitten

Meer en meer vindt in voeding een verschuiving plaats van dierlijke naar plantaardige producten, omdat plantaardige voeding goed is voor het milieu en onze gezondheid. Cosun draagt bij aan deze ontwikkeling door te investeren in onder meer plantaardige eiwitten. In 2022 hebben we hiervoor de businessgroep Cosun Protein opgericht.

We hebben uitgebreid onderzoek gedaan naar grondstoffen die geschikt zijn om eiwitten uit te halen. Als eerste zijn we gestart met eiwitten uit aardappelen en bietenbladeren. Omdat bietenbladeren maar een deel van het jaar beschikbaar zijn, hebben we gekeken welke grondstof nog meer geschikt is, zodat we onze machines optimaal kunnen benutten. Dat leidde in 2021 tot succesvolle proeven met veldbonen en in 2022 tot een versnelde en veelbelovende introductie van deze eiwitten op de markt, zoals op de wereldwijde voedingsingrediëntenbeurs FIE Global in Parijs.

Kenmerkend voor het eiwit uit veldbonen is de neutrale smaak, wat het heel geschikt maakt voor bijvoorbeeld zuivelproducten als yoghurt, mayonaise en ijs. Ook met het oog op duurzaamheid biedt de veldboon veel voordelen. Het is een GMO-vrij gewas, heeft maar weinig water nodig en heeft een lage CO₂-voetafdruk.

CO₂- en energiereductie

Cosun wil bijdragen aan klimaatdoelstellingen en het behoud van de aarde. Daarom nemen we onder meer maatregelen om onze CO₂-voetafdruk te verkleinen en energie te besparen. Ook de hoge gas- elektra- en olieprijs waren reden voor Cosun om hierin in 2022 flinke stappen te zetten.

We hebben zorgvuldig in kaart gebracht hoeveel CO₂ we uitstoten en op welke manier we die uitstoot effectief kunnen terugdringen. Daarbij keken we niet alleen naar de huidige fabrieken, maar gezien onze groeiambities nadrukkelijk ook naar wat de impact is van het starten van nieuwe business.

Daarnaast kunnen we met computermodellen en sensortechnieken steeds beter ons energieverbruik meten en nagaan waar flinke besparingen mogelijk zijn. De businessgroepen stemmen hiervoor met elkaar af op welke wijze ze data verzamelen, wat ons in staat stelt verbeteringen efficiënt door te voeren.

Verwaarding reststromen

Alle onderdelen van onze gewassen gebruiken wij optimaal. Reststromen hergebruiken wij zelf of dienen als grondstof voor een ander bedrijf. Zo hebben we in 2022 mooie stappen gezet met het benutten van bietresten voor onder meer potgrond en verf.

Restmateriaal van bieten gebruikten wij al voor het produceren van biogas. Uit onderzoeken bleek dat de compost die overblijft een goede vervanger is voor veen in potgrond. Voor veen moeten stukken natuur worden afgegraven, terwijl we met deze compost de natuur sparen. In 2021 zijn we daarom gestart met het maken van deze veenvrije potgrond en in 2022 hebben we het product meer en meer geïntroduceerd op de markt.

Een ander mooi voorbeeld is onze samenwerking met de verfindustrie om de kleine vezels uit bietenpulp te benutten voor verf. Deze kleine vezels (Betafb) blijken dezelfde eigenschappen te hebben als bepaalde oliehoudende grondstoffen die de meeste verf nu bevat. De toevoeging van kleine bietenvezels zorgt dat de verf dun is bij het verven, maar niet meer druipst zodra de verf is aangebracht.

Future proof, sustainable chain

De samenleving staat voor een aantal grote maatschappelijke opgaven als het gaat om het milieu en het behoud van onze aarde. Wij nemen daarin onze verantwoordelijkheid en zetten ons in voor duurzame teelt en productie. Dat lukt ons echter alleen als wij en onze boeren economisch en financieel gezond zijn. De duurzaamheidsstappen moeten hand in hand gaan met een rendabele, toekomstbestendige teelt van onze gewassen.

Resultaten 2022 in één oogopslag

CO₂ scope 1
en scope 2

– 8 %

(t.o.v. 2018)

Ecovadis
Cosun Beet Company
(platinum)
Sensus (platinum)
SVZ (gold)

CO₂ scope 1
615 Kton

CO₂ scope 2
67 Kton

Duurzame keten

Om onze bijdrage aan een duurzame keten te meten, maken wij gebruik van de metingen van EcoVadis. Zij geven erkenningen van brons tot platinum.

Commitment: in 2025 alle businessgroepen ten minste EcoVadis gold

Resultaten 2022 per businessgroep:

Aviko: eerste nul-meeting ingediend

Cosun Beet Company: platinum (top 1%)

Duynie: plan van aanpak ter voorbereiding van certificering opgesteld

Sensus: platinum (top 1%)

SVZ: gold (top 5%)

CO₂-reductie

In het Cosun-brede programma SCO₂RE werken we aan CO₂-reductie. Daarbij maken we onderscheid in scope 1-, scope 2- en scope 3-reducties.

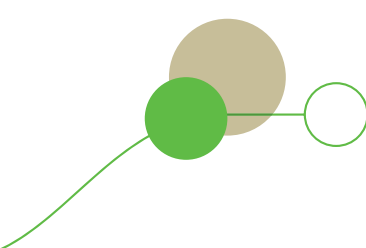
Vanaf 2023 gaat SCO₂RE zich ook richten op andere greenhouse gassen, zoals methaan, lachgas en koelmiddelen.

Commitment 2025:

- scope 1-emissies (betreft onze eigen activiteiten): een reductie van 15% ten opzichte van 2018
- scope 2-emissies (betreft ingekochte energie): een reductie naar 0%

De doelen en calculaties voor de scope 3-emissies zijn in de maak. Dit betreft een brede groep emissies, namelijk emissies in de gehele keten van alle producten die we kopen, vervaardigen en/of verkopen.

In 2022 realiseerden we in totaal een CO₂-reductie van 8%, versus 2018.

Toekomstbestendige teelt

Vanuit het programma Groeikracht Cosun werken wij samen met de telers van aardappelen, bieten en cichorei aan een toekomstbestendige teelt: duurzaam én rendabel. In 2022 liepen diverse projecten voor het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, duurzame gewasbescherming en het bevorderen van biodiversiteit. Vlak voor de zomer zijn in een roadshow de aanpak en prioriteiten van die projecten met veel telers gedeeld.

Bodem en water

Vanuit Groeikracht Cosun delen we onder meer kennis over maatregelen om op het akkerbouwareaal de bodemkwaliteit te verbeteren. Zo is in 2022 onder de vlag van Cosun Beet Company het project Bewust Behoud Bodemstructuur afgerond, dat suikerbietentelers en loonwerkers bewust heeft gemaakt van de risico's van bodemverdichting. In een gezamenlijk initiatief met branche- en kennisorganisaties zijn tools ontwikkeld waarmee telers en loonwerkers de bodem kunnen beoordelen en de impact van mechanisatie op de bodem kunnen simuleren. Hiervoor is het in Denemarken ontwikkelde digitale rekenmodel Terranimo beschikbaar gemaakt voor Nederlandse gebruikers. Het programma berekent de bodemsterkte en onder meer de wiellast van verschillende machines.

In 2021 meldden we al dat de akkerbouwketen onder vlag van brancheorganisatie BO Akkerbouw met succes het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn heeft kunnen bijstellen met een alternatief plan om de bodem- en waterkwaliteit te bevorderen. Vanuit Groeikracht Cosun is hieraan bijgedragen en ook in 2022 hebben we invloed kunnen uitoefenen, zodat ongunstige maatregelen voorlopig van de baan zijn. Wel is het nog wachten op bekrachtiging van het maatwerkplan dat de akkerbouwsector aan de overheid heeft voorgelegd.

Samen met diverse partners blijven wij ons inzetten voor een duurzame, toekomstbestendige teelt. Dat varieert van lobby tot praktische tools. Mooie voorbeelden van praktische tools zijn de bodemadvieskalender met een tip voor iedere maand en een bodemscheurkalender 2023 met een tip voor iedere dag. Beide zijn uitgebracht door BO Akkerbouw met bijdrage van Cosun.

Eind 2022 is besloten om de stikstof (mineraal) en nitraat in de bodem op diverse percelen verdeeld over het land gedurende vier jaar te monitoren, en vervolgens tot doelgerichte maatregelen te komen. Het doel is om de nitraat in het grondwater in alle gebieden terug te brengen tot minder dan 50 milligram per liter.

Gewasbescherming

Bij gewasbescherming streeft Cosun naar een gebruik waarbij vrijwel geen emissies plaatsvinden naar het milieu en vrijwel geen residuen in het gewas achterblijven. We volgen daarin de ambities uit de Farm to Fork-strategie van de Europese Commissie. Tegelijkertijd blijven we inzetten op maximaal teeltresultaat.

Gewasbeschermingsmiddelen willen we daar aanwenden waar ze effect hebben, op of nabij het gewas en niet in de omgeving of in het oppervlakte- of grondwater. Een uitdaging vormt vooral het schoonspuiten van machines op het erf, zonder dat daarbij emissies vrijkomen.

Twee protocollen bieden akkerbouwers houvast voor het verminderen van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanaf het erf of het perceel. Ze geven inzicht in de risico's en maken duidelijk met welke maatregelen die risico's te beheersen zijn. Via BO Akkerbouw zijn deze protocollen in 2022 ook onder de aandacht gebracht bij de telers die zijn aangesloten bij Cosun. De protocollen dragen bij aan de doelen van het Actieplan Plantgezondheid. Daarmee werken BO Akkerbouw en haar leden, waaronder Cosun, aan duurzame teeltmethoden.

Het Groeikracht Cosun Onkruid Platform heeft in 2022 op een drietal plekken in Nederland demodagen georganiseerd over mechanische onkruidbeheersing en een combinatie van mechanische en chemische onkruidbeheersing. Op deze dagen werden machines gedemonstreerd die met speciale camera's onkruid van gewas onderscheiden en zo heel gericht onkruid bestrijden. Inzet van deze machines maakt het mogelijk de hoeveelheid onkruidbestrijdingsmiddelen sterk te verminderen.

Vanuit het project Snel Meer Mechanische Onkruidbeheersing is in 2022 onder andere een experiment uitgevoerd met een door Cosun zelf aangeschafte robot op zonnepanelen die cichorei- en bietenpercelen inzaait en er het onkruid wiedt; een machine die zijn werk doet zonder chauffeur en waarvoor geen brandstof en herbicide nodig is. Dat was een succesvol experiment en geven we vervolg om de werking ook onder andere omstandigheden te testen. Tevens is het onze ambitie om in 2023 met een stimuleringspremie bij vijf telers extra machines te plaatsen, zodat we ervaring kunnen opdoen op verschillende grondsoorten en in verschillende regio's.

Conform Farm tot Fork is eind 2022 besloten tot de doelstelling om het gebruik aan gewasbeschermingsmiddelen in de jaren tot 2030 te reduceren met 50% ten opzichte van de periode 2015-2017.

Biodiversiteit

Akkerbouwers kunnen op diverse manieren bijdragen aan het verbeteren van de biodiversiteit. Denk bijvoorbeeld aan bloemenranden op akkers, stimulering van het bodemleven en meer gewasdiversiteit. Onder de noemer Natuurakker 2.0 zijn Groeikracht Cosun, CZAV en een akkerbouwer in 2020 in West-Brabant een onderzoek met strokenteelt gestart voor een periode van zeven jaar. Dit betreft een strokenteelt met tien gewassen op één perceel. Tot nu toe wijzen de resultaten nog niet uit dat het rendabel is en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen substantieel kan worden verlaagd.

Om biodiversiteitsprestaties te meten, heeft de sector de BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw ontwikkeld. In 2022 hebben circa 25 boeren in Zuidwest-Nederland deze monitor getest. De monitor onderscheidt acht kritische prestatie-indicatoren om de biodiversiteit op de akker te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan organische stofbalans, milieubelasting en percentage bodembedekking. Cosun monitort dit initiatief en stimuleert de in gebruik name van de monitor in de loop van 2023.

Klimaat en energie

Naast de bovengenoemde thema's besteedt Groeikracht Cosun vanaf 2023 ook veel aandacht aan de thema's klimaat en energie. Klimaatveranderingen hebben grote effecten op de akkerbouw vanwege droogte of juist wateroverlast. In 2023 starten we daarom met het project Klimaat-adaptatie.

Het streven is de komende jaren meer inzicht te krijgen in het gebruik van meststoffen, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de energie die op de akkers wordt verbruikt. Als onderdeel van het Nederlands Klimaatakkoord heeft de akkerbouwsector de ambitie om een CO₂-reductie van 0,5 megaton te realiseren. Vanuit Groeikracht Cosun gaan we in 2023 per gewas in beeld brengen wat de CO₂-uitstoot is en hoe die verlaagd kan worden.

CO₂-reductie

Ook in de volle breedte werken we bij Cosun aan verlaging van onze CO₂-uitstoot. Dit doen we vanuit het programma SCO₂RE. Voor de scope-1-emissies hebben we als doel om in 2025 een reductie te realiseren van 15 procent en in 2030 een reductie van 35 procent, waarbij 2018 ons referentiejaar is. Voor de scope 2-emissies kopen we vanaf 2022 voor nieuwe projecten alleen nog groene energie in en hebben we als doel vanaf 2025 uit te komen op 0. Voor de scope-3-emissies doen we in 2023 een Cosun-brede analyse en stellen we begin 2024 doelen vast.

In 2022 kwamen de scope-1-emissies uit op 0,22 ton CO₂ per ton product. In 2021 was dit 0,25 ton CO₂ per ton product. De absolute CO₂-emissie bedraagt 615 Kton. In 2021 was dit 620 Kton. Maatregelen voor CO₂-reductie hebben duidelijk effect, maar door uitbreiding met de nieuwe Aviko-fabriek in Poperinge, is dit nog niet terug te zien in de totaalcijfers.

Groene energie

In 2022 verbruikte Cosun voor elektriciteit en warmte circa 11.600 TJ energie, waarvan 11% groene energie. In september 2022 was de officiële onthulling van Zonnepark Puttershoek. Een deel van het zonnepark wordt geëxploiteerd door Cosun Beet Company en levert stroom aan de fabriek van de businessgroep en het elektriciteitsnet. Daarmee wordt 8.000 ton CO₂ per jaar bespaard; het resultaat van een mooie samenwerking met zonnestroombedrijf KiesZon, Klimaatfonds, gemeente Hoeksche Waard, Omgevingsdiensten Zuid-Holland Zuid en netbeheerder Stedin.

Slim kristallisatieproces

Cosun Beet Company heeft plannen klaarliggen om in de suikerfabrieken tot 40% reductie in CO₂ te realiseren. De kristallisatie van suiker vindt nu in batches plaats; dat wil het bedrijf veranderen. Met continue kristallisatie en warmtepompen wil het voor het produceren van suiker restwarmte gaan opwaarderen. Daarmee besparen de fabrieken in Vierverlaten en Dinteloord 50.000 tot 60.000 ton CO₂ per jaar en de fabriek in Anklam 15.000 tot 25.000 ton.

8-trapsverdamp(er)

Een flinke bijdrage aan CO₂-reductie levert ook de nieuwe 8-trapsverdamp(er) in de fabriek van Cosun Beet Company in Vierverlaten. In september 2022 is deze verdamp(er) in gebruik genomen. Met deze verdamp(er) wordt het gezuiverde suikersap ingedampt tot diksap, dat daarna gekristalliseerd wordt tot suiker. Het indampen gebeurt met de 8-trapsverdamp(er) aanzienlijk energie-efficiënter en zorgt in deze fabriek voor circa 10% CO₂-reductie, het equivalent van 12.000 ton CO₂.

Opwaardering restwarmte

Ten slotte boeken we met de opwaardering van restwarmte resultaat in CO₂-reductie. In september 2022 nam Aviko Rixona-Warffum een industriële warmtepomp in gebruik, die op de relatief kleine locatie voor een besparing van ruim 1.100 ton CO₂ per jaar zorgt. De restwarmte die eerst verloren ging in de omgeving, wordt nu benut om het productieproces aan te warmen, zodat daarvoor minder aardgas nodig is. Dit levert een besparing op van ruim 600.000 m³ gas, wat ongeveer gelijk is aan het jaarverbruik van 400 huishoudens.

Hergebruik van restproducten

Door substantieel hergebruik van restproducten levert Cosun een wezenlijke bijdrage aan de circulaire economie. Zo heeft Duynie Groep in 2022 vruchtbare stappen gezet om van co-producten van de bierindustrie eiwitrijk sap te maken. Hiervoor werkt de businessgroep samen met Heineken en Wageningen University & Research (WUR). Heineken produceert jaarlijks enorme hoeveelheden bierbostel (0,5 miljoen ton) die ongeveer 30% eiwitten bevat. WUR ontwikkelde een nieuw proces dat het mogelijk maakt deze eiwitten te scheiden van de vezels in bierbostel. Na de proeven op laboratoriumschaal gaat Duynie Groep het proces opschalen naar industriële schaal.

Ook restanten van onze eigen teelt benutten we volop voor nieuwe producten, bijvoorbeeld voor gezonde eiwitten of voor huishoudelijke producten, zoals

schoonmaakmiddelen en shampoo.

Douchen met een goed gevoel maken we bijvoorbeeld mogelijk met duurzame vervangers van microplastics, die worden toegepast in shampoo, lotion en douchegel. Microplastics zijn niet afbreekbaar en hopen zich op in het milieu. Ze komen zelfs in ons voedsel terecht. Cosun biedt een oplossing voor dit maatschappelijk probleem met functionele ingrediënten gemaakt uit reststromen van suikerbiet en cichoreiwortel. Deze ingrediënten hebben dezelfde functie als microplastics maar zijn wél afbreekbaar en circulair. Ook voor bijvoorbeeld verf en papier benutten we onze reststromen. In de 'Trends en ontwikkelingen' en 'Focused Growth in Well-being and Green' vertellen we er meer over.

Rapportage over duurzaamheid

Vanaf 2025 vallen we bij Cosun onder de verplichting om te rapporteren over de impact van onze activiteiten op mens en milieu, volgens de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), een nieuwe richtlijn van de EU. Deze stap grijpen wij met beide handen aan als kans om onze impact als onderneming nog concreter in kaart te brengen en ons beleid waar nodig hierop aan te passen.

In lijn met de CSRD brengen we onze impact in kaart met de dubbele materialiteitsanalyse. Dit proces zijn we in 2023 gestart. Samen met onze stakeholders zullen we komen tot een goede prioritering van de onderwerpen die materieel zijn voor Cosun. Dit betreft onderwerpen op het gebied van milieu (environmental), maatschappij (social) en governance, kortweg ESG.

Deze dubbele materialiteitsanalyse is de vervolgstap op onze materialiteitsanalyse in 2020. De uitkomsten vormen de basis voor ons verdere beleid op deze ESG-onderwerpen. Onze rapportage passen we de komende jaren hierop aan, in lijn met de eisen van de CSRD, inclusief de EU Taxonomy, het classificatiesysteem van de EU voor duurzame activiteiten

Dilemma's

Food, feed of fuel

Er is regelmatig discussie over wat het beste is: bij-producten van de verwerking van onze gewassen verder te verwaarden als food (voedsel voor de mens), feed (veevoer) of fuel (biomassa voor energieproductie). Het is glashelder dat de wereld gezien de slinkende hulpbronnen voor een enorme uitdaging staat om een groeiende bevolking te voeden en tegelijkertijd met de nodige snelheid de transitie te maken naar groene energie. Waar ligt de verantwoordelijkheid en hoe kunnen we zo goed en verantwoord mogelijk met de productie omgaan? Bij Cosun gebruiken we de gewassen voor zowel food, feed als fuel en maken we daarin telkens een gebalanceerde afweging.

Groei versus beperken milieu-impact

Bij Cosun hebben we groeiambities. Het uitbreiden van onze capaciteit heeft echter impact op het milieu, terwijl we die impact juist willen beperken. Wij kiezen daarom voor het principe 'green by design'. Bij elk project brengen we zorgvuldig in kaart wat de impact is op het milieu en op welke wijze we die impact in het ontwerp al zoveel mogelijk kunnen minimaliseren.

Klimaatregels versus voedselvoorziening

Meer en meer bemestings-, gewasbeschermings- en klimaatregels maken de bedrijfsvoering voor onze telers een lastige puzzel. Wij zetten in op het minimaliseren van de nitraatuitspoeling, beter bodembeheer en het minimaliseren van gewasbeschermingsmiddelen die milieubelastend zijn. Let wel dat duurzame voeding alleen mogelijk is met een goed verdienvermogen voor onze telers.

Financiële gang van zaken

De geconsolideerde omzet van Cosun is in 2022 gestegen van EUR 2.287 miljoen naar EUR 3.047 miljoen. Het bedrijfsresultaat stijgt in 2022 met EUR 115 miljoen tot EUR 112 miljoen. Een sterk herstel in een turbulent jaar. Alle bedrijfsonderdelen droegen bij aan deze verbetering. De bietenprijs stijgt mede dankzij dit verbeterde resultaat in combinatie met een aangepaste systematiek naar EUR 68,75 per ton bij standaardkwaliteit.

Resultaatontwikkeling

De geconsolideerde omzet van Cosun is in 2022 gestegen van EUR 2.287 miljoen naar EUR 3.047 miljoen. De toename van 33% wordt voornamelijk gedreven door een positieve prijsontwikkeling (+28%) en volumegroei (+5%). Deze prijsstijging was noodzakelijk gezien de sterke kostenstijging afgelopen jaar in onze bedrijfsonderdelen en bij onze leden. Het bedrijfsresultaat stijgt in 2022 met EUR 115 miljoen tot EUR 112 miljoen. Een sterk herstel in een zeer turbulent jaar.

Alle bedrijfsonderdelen droegen bij aan deze verbetering. Bijzondere posten in het bedrijfsresultaat dragen in 2022 EUR 9 miljoen positief bij, dit betreft met name vanuit de verkoop van terreinen. In 2021 bedroeg dit -/- 32 miljoen, met name door een aantal bijzondere waardeverminderingen. Het bedrijfsresultaat voor ledentoeslag neemt met EUR 153 miljoen tot EUR 197 miljoen. De EBITDA voor ledentoeslag komt uit op 328 miljoen, wat neerkomt op 11% van de omzet.

Dankzij het hogere resultaat in 2022 en een aanpassing van de systematiek van de ledentoeslag is een uitstekende

bietenprijs gerealiseerd van EUR 68,75 (in 2021: EUR 40) en een totale ledentoeslag van EUR 235 miljoen, waarvan EUR 85 miljoen ten laste komt van het boekjaar 2022. In 2022 is een nieuwe ledentoeslagsystematiek geïntroduceerd. Hierin wordt de ledentoeslag op de geleverde bieten bepaald op basis van het resultaat van het afgesloten boekjaar en voor een deel ook op basis van het verwachte suikerresultaat van het volgende jaar. Zo wordt de ledentoeslag beter gekoppeld aan de resultaten die gerealiseerd worden met de geleverde bieten. De sterk gestegen suikerprijs in 2023 draagt hierdoor substantieel bij aan de ledentoeslag en bietenprijs. De hogere bietenprijs draagt bij aan het rendement van de bietenteelt, die door kostenstijgingen op de akker onder druk staat. De ledenbietenprijs van EUR 68,75 is vastgesteld bij een standaardgehalte van 17% en een winbaarheid van 91. Bij gemiddelde kwaliteit komt dit vanwege het suikergehalte (16,5%) en een winbaarheid van 90,4 op EUR 65,30 per ton. De gemiddelde opbrengst per hectare bedraagt EUR 5.505 (2021: EUR 3.114). Voor Cosun betekent dit dat na ledentoeslag een nettoresultaat van EUR 75 miljoen resteert (2021: EUR -/- 8 miljoen).

Bedragen in € miljoenen (tenzij anders aangegeven)	2022	2021	Delta
Omzet	3.047	2.287	760
EBITDA vóór ledentoeslag	328	213	115
Bedrijfsresultaat – vóór ledentoeslag (inclusief incidentele posten)	197	44	153
Incidentele posten in het bedrijfsresultaat	9	- 32	41
Ledentoeslag (boekjaar-deel) ten laste van bedrijfsresultaat	- 85	- 47	- 38
Bedrijfsresultaat	112	- 3	115
Nettoresultaat	76	- 8	84
Bietenprijs (standaardkwaliteit) € per ton	68,75	40,00	28,75

Suikerbieten

Cosun Beet Company heeft over het jaar 2022 een goed resultaat neergezet bij een hogere omzet ondanks de hoge energieprijzen. De bietencampagne is redelijk goed verlopen ondanks de vorstperiode in december in Nederland, wat impact had op de kwaliteit van de bieten aan het einde van de campagne. Op de Europese suikermarkt is sprake van krapte met hoge prijzen, lage voorraden en een verwachte suikerproductie in de EU die naar beneden is bijgesteld. In 2022 heeft Cosun Beet Company geprofiteerd van de hoge gasprijzen bij haar groengasactiviteiten. Cosun Beet Company zet breed in op valorisatie van de suikerbiet met samenwerkingsprojecten, zoals met Avantium, maar ook met eigen ontwikkelingen, zoals de marktintroductie van Fidesse® (basis voor vleesvervangers uit bietenpulp) eind 2022.

Aardappelen

De markt voor bevroren en gedroogde aardappelproducten groeit wereldwijd en hiermee is Aviko een van de strategische groeiplatformen binnen Unlock 25. Geografische focus ligt hierbij op Europa en Azië, gekoppeld aan groei in toegevoegde-waarde-producten. De ingebruikstelling van de nieuwe fritesfabriek in Poperinge in België is een belangrijke stap in verdere autonome groei. Aviko Rixona realiseerde door hogere afzet en prijzen ook een herstel van resultaat na een moeilijk 2021. De uitvoering van de capaciteitsuitbreiding loopt volgens plan. De ontwikkeling van PotatoCheezz® (plantaardige kaasvanger) past in de groeirichting van Cosun in plantaardige oplossingen. In 2022 hebben Aviko en

Aviko Rixona een forse stap gezet in structurele efficiencyverbetering van de huidige fabrieken en de totale productieketen. Dit moet ook de komende jaren bijdragen aan verdere resultaatsverbetering.

Groene en gezondheidsbevorderende ingrediënten

Sensus (actief in inuline, een voedingsvezel uit cichorei) heeft goede resultaten geboekt bij een hogere omzet in 2022 in haar markten in Europa en de USA. Teelt en aanvoer van cichoreiwortels zijn in volume in 2022 wat tegengevallen – ondanks betere contractvoorwaarden voor telers – terwijl Sensus de vraag naar inuline wereldwijd zag stijgen, gevoed door gezondheidstrends en de toenemende vraag naar suikervervangers. De uitvoering van de capaciteitsverhoging in Roosendaal loopt volgens plan. Richting 2023 ziet Sensus druk op de vraag naar ingrediënten voor premium consumentenproducten.

Cosun Protein heeft in 2022 met succes Tendra® (plantaardig eiwit-isolaat uit favabonen) in de markt geïntroduceerd. Door de unieke eigenschappen de unieke eigenschappen is dit eiwit heel geschikt voor toepassing in o.a. ijs, zuivel en vleesvervangers.

Cosun Biobased Experts heeft in 2022 verder gewerkt aan de marktopbouw van Betafib® (biobased ingrediënt in Personal & Home care producten) en de voorbereiding van een investering in een fabriek, waarover in 2023 een besluit zal worden genomen.

Alle onderdelen van SVZ lieten een mooie resultaatverbetering zien. De aangekondigde partnershipstrategie zal naar verwachting in 2023 worden afgerond.

Co-producten

Duynie Group groeit sterk in diervoeding binnen Europa door een aantal goede partnerships en optimale waardecreatie van co-producten waaronder de pulp van suikerbieten. Alle onderdelen van Duynie Group hebben betere resultaten neergezet. Duynie Feed heeft haar marktpositie verder uitgebreid in Italië en de Balkan. De markt voor gemodificeerd zetmeel voor technische toepassingen ontwikkelde zich goed in 2022. Duynie Ingredients (actief in petfood-ingrediënten) wist na twee jaar van verliezen een positief resultaat neer te zetten.

Financiering

Cosun heeft een flexibele financieringscapaciteit van EUR 400 miljoen vanuit een Revolving Credit Facility (RCF). De RCF is in 2019 vernieuwd met een looptijd van vijf jaar, met mogelijkheid om deze met twee jaar te verlengen. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt. In 2022 is er maximaal EUR 305 miljoen getrokken onder de RCF en per jaareinde was dit EUR 200 miljoen. Er wordt ruimschoots voldaan aan de convenanten van de RCF. Om de toekomstige groeiplannen in het kader van de Unlock 25-strategie te financieren is in 2022 voor EUR 205 miljoen aanvullende financiering, met duurzaamheidsdoelstellingen, aangetrokken in de vorm van een EU Private Placement en Schuldschein-financiering met een looptijd van 3-10 jaar als kernfinanciering naast de RCF. Per jaareinde 2022 is hiervan EUR 80 miljoen door de investeerders gestort. De resterende financiering is begin 2023 gestort.

Cosun heeft ook de mogelijkheid voor leden om vanuit biotengeld of vanuit de UB-regeling in te leggen in de ledenfinanciering. Dit is een achtergestelde lening met een vaste looptijd variërend van twee tot en met vijf jaar. In totaal is door leden circa EUR 25 miljoen ingelegd. De financiering

van de Chinese activiteit Hongyuan Louis en van de Joint Venture van Aviko in Polen is voor een deel via lokale financiering opgezet, grotendeels met bestaande bankrelaties. Per jaareinde is per saldo sprake van een netto schuldpositie van circa EUR 210 miljoen.

Kasstroom

Cosun genereerde over 2022 een operationele kasstroom van EUR 115 miljoen (2021: EUR 100 miljoen). Deze toename is voornamelijk het gevolg van een toename van het bedrijfsresultaat, die deels teniet wordt gedaan door een toename van het werkkapitaal. De kasstroom uit investeringsactiviteiten is gedaald door onder andere een tijdelijke temporisering van de investeringsuitgaven begin 2022 als gevolg van de onzekerheden door het uitbreken van de oorlog in Oekraïne. De kasstroom uit financieringsactiviteiten is ten opzichte van 2021 gedaald, onder andere door de lagere investeringen.

Investerings

De investeringen in vaste activa (inclusief immateriële activa) bedroegen EUR 196 miljoen (2021: EUR 242 miljoen). Nieuwe investeringen in energie-efficiency zoals de in gebruik genomen nieuwe 8-trapsverdamping in de Cosun Beet Company fabriek in Vierverlaten en het Cosun zonnepark in Puttershoek met 67.000 zonnepanelen, dragen bij aan de realisatie van een duurzame, toekomstbestendige keten. Om aan de CO₂-reductiedoelstellingen richting 2030 bij onze suikerfabrieken te voldoen, onderzoeken we nieuwe technologieën. Verder investeren we op diverse locaties in uitbreiding van de netcapaciteit. In 2022 zijn er diverse strategische investeringen in gang gezet en afgerond die bijdragen aan onze autonome groei. Aviko heeft in 2022 de nieuwe fabriek in Poperinge in gebruik genomen om te voldoen aan de groeiende vraag naar diepvriesfrites. In China en bij de Joint Venture in Polen wordt de capaciteit verder uitgebreid. Daarnaast investeert Aviko in verdere uitbreiding van de fabriek in Venray waar vooral vlokken

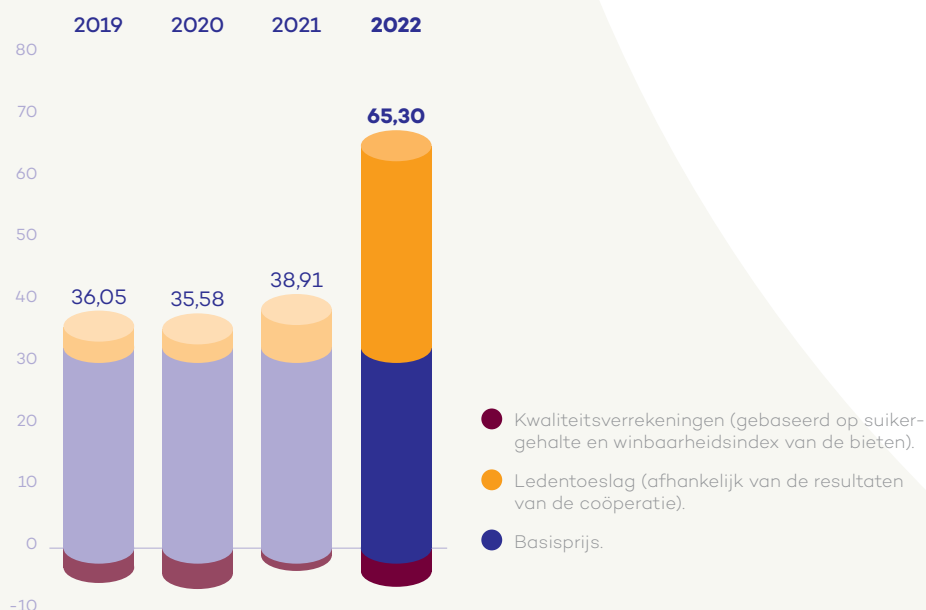
geproduceerd worden. Hiervoor loopt een meerjarig uitbreidingsplan. Aviko Rixona speelt hiermee in op de groeiende vraag. Tot slot heeft Sensus in 2022 verdere stappen gezet in de uitbreiding van de capaciteit van de inulinefabriek in Roosendaal. In een aantal jaren wordt deze fabriek in stappen verder vergroot om te voldoen aan de groeiende vraag naar inuline. De overige investeringen betroffen voornamelijk vervangingsprojecten bij alle onderdelen en kleinere uitbreidings- of efficiency-projecten.

Balans

Het balanstotaal steeg in 2022 tot EUR 2.601 miljoen (2021: EUR 2.220 miljoen). De liquiditeitspositie nam toe met EUR 51 miljoen. Door het positieve resultaat steeg het groepsvermogen tot EUR 1.352 miljoen (2021: EUR 1.278 miljoen). De solvabiliteit (groepsvermogen uitgedrukt in percentage van het balanstotaal) lag eind 2022 op 52% en nam daarmee ten opzichte van het voorgaande jaar af (2021: 58%). Het groepsvermogen en het balanstotaal namen beide toe. De financieringspositie van het concern blijft desondanks onverminderd sterk.

Quotumbietenprijs*

in € per ton

Door goede vooruitzichten verwachten we ondanks de geplande investeringen dat de liquiditeit in 2023 zal toenemen.

Bietenprijs

De ledentoeslag voor campagnejaar 2022 is vastgesteld op EUR 235 miljoen en wordt uitgekeerd als onderdeel van de quotumbietenprijs. In 2022 is de systematiek voor de vaststelling van de ledentoeslag gewijzigd. De basisprijs voor quotumbieten blijft gehandhaafd op EUR 32,50 per ton. De ledentoeslag kwam uit op EUR 36,25 per ton.

Per saldo is de ledenprijs voor quotumbieten daarmee vastgesteld op EUR 68,75 bij 17% suikergehalte en een winbaarheidsindex van 91. Bij gemiddelde winbaarheid en een gemiddeld gehalte komt de ledenprijs voor quotumbieten uit op EUR 65,30. Vorig jaar was dit EUR 38,91. De hoeveelheid quotumbieten daalde met 9% tot 7,4 miljoen ton. Voor surplusbieten boven de toewijzing wordt gemiddeld EUR 28,49 betaald. De gemiddelde suikeropbrengst per hectare lag met 14,6 ton hoger dan in 2021 (13,8 ton). De gemiddelde opbrengsten voor de Nederlandse bietenteler komen hiermee uit op EUR 5.505 per hectare, wat een toename is ten opzichte van vorig jaar (2021 EUR 3.114).

* Prijs in EUR per ton bij gemiddeld suikergehalte en gemiddelde winbaarheid.

Vooruitzichten

De komende periode zetten we volop in op de uitvoering van onze Unlock 25-strategie. Deze is gericht op verdere (onderliggende) resultaatverbetering, groei in onze kerngebieden en het werken aan de toekomstbestendigheid en verduurzaming van onze keten.

Voor 2023 zijn de vooruitzichten overwegend positief. Wel verwachten we aanhoudende turbulentie op geopolitiek gebied. Dat zal economische gevolgen hebben en zorgen voor markten die voorlopig volatiel blijven. Het doorzetten van de kosteninflatie naar de markt blijft daarmee ook voor 2023 net als in 2022 een belangrijk uitgangspunt.

De suikerprijs in Europa is vanwege krapte op de markt door tegenvallende oogsten, relatief hoge wereldmarktprijzen en kostenstijgingen in de keten, ten opzichte van voorgaande jaren sterk gestegen. Door de schaalgrootte van onze suikerfabrieken en de gemiddeld hoge hectareopbrengsten bij onze telers zijn wij zeer competitief en verwachten we daarvan te kunnen profiteren.

We investeren in extra productiecapaciteit, onder meer bij Aviko, en dat gaat leiden tot verdere volumegroei en winstgevende groei. In 2023 zal een besluit genomen worden over eventuele verdere uitbreiding van de capaciteit van Aviko in China. Voor Sensus is het langetermijnperspectief op de afzetmarkt van inuline gunstig. Echter gezien de aantrekkelijkheid van alternatieve gewassen staat het areaal van cichorei voor de komende campagne onder druk. Mede hierdoor verwachten we tijdelijk een wat lager resultaat voor Sensus.

SVZ realiseerde een buitengewoon goed jaar in 2022. Dit zal zich naar verwachting richting 2023 enigszins normaliseren. We zetten volop in op winstgevende groei, maximale verwaarding van de grondstoffen, kostenbeheersing en uitgekiend positiemanagement met de juiste voorraadposities. Passend binnen de partnershipstrategie voor SVZ in het kader van de Cosun Unlock 25-strategie is SVZ op zoek naar nieuwe allianties om verdere groei mogelijk te maken en haar positie in de wereldwijde fruit- en groentemarkt te verstevigen.

Duynie zal naar verwachting verder groeien in volume. Daarnaast zetten we volop in op het creëren van hogere toegevoegde waarde op de circulaire co-producten. Daarnaast investeren we verder in de ontwikkeling en het op de markt brengen van nieuwe producten zoals plantaardige eiwitten en biobased materialen.

Door alle voorgaande ontwikkelingen verwachten we dat ons resultaat voor 2023 sterk zal toenemen. Onze leden hebben dit deels al teruggezien in de, op grond van de nieuwe systematiek, vastgestelde ledentoeslag op de bieten van de campagne 2022/23.

Cosun zal ook gedurende 2023 continue aandacht hebben voor alle risico's en ontwikkelingen die spelen.

Gelet op de gezonde solvabiliteit en liquiditeit van Cosun, zoals blijkt uit de jaarrekening van Cosun, is de continuïteit van de onderneming naar de mening van de raad van beheer en de concerndirectie gewaarborgd. Onze financiële uitgangspositie is gezond.

Voor de langere termijn verwachten we een stijgende lijn in de resultaten, gebaseerd op uitvoering van strategie Unlock 25 en het realiseren van onze doelstellingen.

Cosun blijft ook het komend jaar investeren in versterking van de marktpositie in de verschillende segmenten. Dit doen we deels door investeringen in autonome groei, waaronder efficiencyverbeteringen, energiebesparing als onderdeel van onze klimaatdoelstellingen en innovatie, en waar mogelijk ook door strategische acquisities. We verwachten als gevolg hiervan een verdere toename van het personeelsbestand.

Verslag coöperatie

Het jaar 2022 was een turbulent jaar: oorlog in Oekraïne, nieuwe regelgeving, toenemende urgentie bij CO₂-reductie, sterke stijging van de suikerprijs en grote volatiliteit, herstel van de fritesmarkt, sterke toename van tarweprijzen, een steeds onvoorspelbaarder klimaat, economische onzekerheid, hogere veevoerprijzen en druk op de vraag naar premiumproducten. Ondanks deze turbulentie kent Cosun een forse groei in omzet en sterk verbeterde resultaten ten opzichte van 2021. Door deze betere resultaten en de aanpassing in de systematiek van de ledentoeslagbepaling, kwam de basis voor de ledentoeslag in 2022 op een aanzienlijk hoger niveau dan vorig jaar. De raad van beheer heeft de ledentoeslag op basis van de nieuwe systematiek vastgesteld op 235 miljoen euro, zodat de ledentoeslag uitkomt op EUR 36,25 per ton en de bietenprijs op EUR 68,75 per ton.

In 2022 is de ledenraad zesmaal bijegekomen voor een ledenraadsvergadering. In februari, maart, mei, augustus en tweemaal in november. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest tijdens deze bijeenkomsten, zijn de ontwikkeling van de Cosunbedrijven, de effecten van de Oekraïne-oorlog en de energiecrisis, de aanpassing van de systematiek van de ledentoeslagbepaling en daarmee de bietenprijs, maar vooral de voortgang in de uitvoering van de strategie Unlock 25.

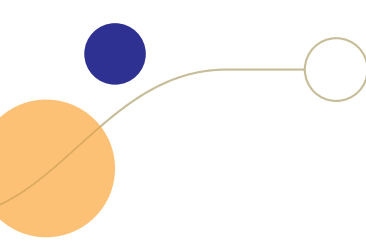
In februari is tijdens de ledenraad de decemberraming besproken en heeft de ledenraad haar steun uitgesproken voor het besluit van de raad van beheer over de bietenprijs. In maart zijn alle wijzigingen in statuten en reglementen rondom de nieuwe governance goedgekeurd. In die vergadering heeft de heer Van Driel gemeld zich terug te trekken als voorzitter en lid van de raad van toezicht.

Tijdens de jaarvergadering in mei is de jaarrekening 2021 goedgekeurd en zijn herverkiezingen gehouden voor leden van de raad van beheer en raad van toezicht. De accountant heeft tijdens deze vergadering een toelichting gegeven op de controleaanpak van het jaarverslag 2021. In die vergadering is ook het voorstel voor aanpassing van de bietenprijsystematiek met de ledenraad besproken. Het voorstel en latere besluit door de raad van beheer leidt ertoe dat met ingang van het oogt- en campagnejaar 2022 voor het bepalen van de ledentoeslag wordt gekeken naar het verwachte Nederlandse suikerresultaat in het suikerjaar, te weten vierde kwartaal 2022 tot en met derde kwartaal 2023, en het gerealiseerde resultaat van de overige activiteiten in 2022. In de periode oktober

2022 tot en met september 2023 worden de in 2022 geteelde en verwerkte bieten als suiker in de markt verkocht. Hiermee sluit de bietenprijs directer aan bij de ontwikkelingen in de markt. Verder heeft de ledenraad in de mei-vergadering samen met de raad van beheer en raad van toezicht in groepen de thema's duurzaamheid, het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en de grondstofvoorziening besproken.

In november zijn twee extra digitale vergaderingen met de ledenraad geweest, om een toelichting te geven op de statutenwijziging naar aanleiding van de aanpassing van de bietenprijsystematiek. De aanpassing van de statuten leidt ertoe dat de kosten van de ledentoeslag in het juiste boekjaar vallen. Het deel dat gaat over het resultaat overige activiteiten 2022 en het Nederlands suikerresultaat vierde kwartaal 2022 valt concreet in boekjaar 2022. De ledentoeslag die gaat over het

Nederlands suikerresultaat van het eerste tot en met derde kwartaal 2023 valt in boekjaar 2023. Tijdens de digitale vergadering van de ledenraad op 15 november 2022 is de statutenwijziging goedgekeurd door de ledenraad. Voor het jaareinde heeft de notaris, na goedkeuring door het kabinet van de koning, de aangepaste statuten gepasseerd.

Op 30 november vergaderde de ledenraad in het Cosun innovation center in Dinteloord. Aan bod kwamen: bestuurlijke zaken, stand van zaken bij Cosun, een verkiezing voor de raad van toezicht, de beleidsontwikkelingen in de akkerbouw en Groeikracht Cosun. Daarnaast kregen de ledenraadleden een rondleiding in het innovation center en namen ze deel aan de volgende vijf workshops:

1. **Eiwit** met informatie over onze gewassen, producten als Rubisco uit bietenblad of luzerne en Fava uit veldbonen en de marktkansen.
2. **Biobased** met informatie over onze producten in huishoudelijke en persoonlijke verzorging en het onderzoek dat Cosun doet naar de effecten van onze producten in dagelijkse toepassingen.
3. **Green Chemistry** met informatie over de kansen die suiker biedt als alternatief voor minerale olie in chemische toepassingen.
4. **Duurzaamheid en teeltinnovaties** met informatie van het IRS en Groeikracht Cosun over het onderzoek en innovatieve toepassingen in de teelt.
5. **Duurzaamheid, groene energie en CO₂** met informatie over de wensen van onze klanten, de eisen vanuit de overheid en hoe Cosun hierop inspeelt. Maar ook een blik op de verplichtingen vanuit het stikstofbeleid en CO₂ en de kansen in de teelt, zoals koolstofvastlegging.

Bestuurszaken

Tijdens de jaarvergadering zijn de heren Adrie Bossers en Ger Evenhuis herkozen als intern lid van de raad van beheer. Tevens is tijdens de jaarvergadering de heer Edwin Michiels herkozen als intern lid van de raad van toezicht. Tijdens de vergadering van de ledenraad op 31 augustus is de heer Arwin Bos gekozen als nieuwe voorzitter

van de raad van beheer in verband met het bereiken van de maximale zittingstermijn van de huidige voorzitter Dirk de Lugt in 2023. Deze benoeming zal ingaan per juni 2023. Tijdens de vergadering van de ledenraad op 30 november is mevrouw Liane den Besten benoemd tot intern lid van de raad van toezicht.

In het vervolg van de nieuwe strategie heeft de raad in 2022 gewerkt aan een zelfevaluatie. Welke zaken gaan goed, welke kunnen beter? Hoe functioneren we als team en benutten we de aanwezige capaciteiten en welke missen we? Van daaruit is gewerkt aan het opstellen van een competentiematrix die gebruikt zal worden bij het (her)benoemen van leden van de raad van beheer. Eenzelfde evaluatie heeft ook de raad van toezicht uitgevoerd.

Jongerenraad

In 2022 hebben de leden van de jongerenraad deelgenomen aan de kringbestuursvergaderingen. De voorzitter en secretaris van de jongerenraad namen ook deel aan de ledenraadsvergaderingen, waarin zij meediscussieerden over diverse onderwerpen. De jongerenraad had zelf drie bijeenkomsten. In februari was er een bijeenkomst in de vorm van een webinar, waarin met een vertegenwoordiger van de raad van beheer gesproken is over diverse onderwerpen aangaande Cosun. In de tweede week van mei heeft de jongerenraad het Cosun Innovation center bezocht. Diverse jonge onderzoekers hebben hun projecten toegelicht, in een brainstormsessie is stilgestaan bij 'Cosun in 2040' en is kennisgemaakt met diverse Cosun-innovaties op het gebied van food. Vervolgens heeft de jongerenraad in augustus het bedrijf van een van de leden in Zuidoost-Nederland bezocht en is gesproken over de situatie in de akkerbouw in het algemeen en specifiek voor dat teeltgebied. In de middag werd proefboerderij Vredepeel bezocht, waar een uitgebreide rondleiding volgde langs de proeven met suikerbieten, aardappelen, cichorei en andere akkerbouwgewassen.

Cosun strategie – Unlock 25

In 2021 heeft Cosun haar strategie Unlock 25 gelanceerd. Voor de strategische prioriteit resultaatverbetering is van de ambitie in 2025 om onderliggend 100 miljoen euro extra resultaat te realiseren, in 2022 een bedrag van EUR 25 miljoen gerealiseerd. Ook is Cosun in 2022 in staat geweest de hogere kosten naar de markt te brengen. Op het onderdeel winstgevende groei zijn stappen gezet met de opening van de fabriek in Poperinge, het winstgevend maken van de fritesfabriek in China en bij de uitvoering van de masterplannen voor Rixona en Sensus. Duynie bereikt progressie door nieuwe contracten met grote Europese partijen. Verder is Cosun Protein als business groep geïntroduceerd.

Voor het strategische thema toekomstbestendige, duurzame keten, zijn stappen gezet met een gedegen CO₂-reductieplan, waarbinnen een aantal concrete projecten in 2022 zijn uitgevoerd, zoals een 8-trapsverdampers in Vierverlaten en een zonneweide in Puttershoek. Vanuit Groeikracht Cosun zijn de prioriteiten gelegd bij bodem, plantgezondheid en klimaat. Om dit te versnellen ziet Cosun een belangrijke rol voor zichzelf en haar leden weggelegd, maar is wel steun van de overheid een vereiste. Dit komt mede aan bod aan de tafels bij het Landbouwakkoord. Om te komen tot een toekomstbestendige, duurzame keten heeft Cosun nog behoorlijke uitdagingen. Hierover is het gesprek aangegaan tijdens de kringvergaderingen.

Duurzaamheid en de duurzame keten

Duurzaamheid zit in het DNA van de coöperatie Cosun. Zowel bij de telers als bij de bedrijven. Dit onderwerp komt in alle bestuurslagen aan de orde. De voorbereiding vindt plaats op het niveau van de concerndirectie en samen met de raad van beheer en advies van de raad van toezicht wordt het beleid voor de coöperatie en de ondernemingen op dit onderdeel vastgesteld of zal deze op onderdelen nog nader worden

vastgesteld. Ook met accountant EY is dit onderwerp van gesprek. Als onderdeel van de strategie gericht op een duurzame en toekomstbestendige keten is het ook veelvuldig met de ledenraad en met de leden in de kringvergaderingen besproken. Cosun blijft inzetten op het ondersteunen van haar leden in de transitie naar een duurzame, rendabele teelt. Hiervoor zijn geen eenvoudige oplossingen. Het programma Groeikracht Cosun ondersteunt de leden daarbij.

Suikersysteem

In de zomer van 2022 is besloten het toewijzingspercentage voor de suikerbietenteelt voor 2023 vast te stellen op 108%. Cosun heeft niet de intentie om haar markt uit te breiden of te bewerken, maar wil wel gebruik maken van de groei van de markt. Cosun Beet Company wil haar vaste klanten kunnen bedienen met bietsuiker. Dit geeft een betere optimalisatie van de fabrieken. De suikermarkt trekt aan en de verwachting is dat prijzen komend jaar en volgend jaar op het huidige niveau blijven. Het suikerbedrijf richt zich op een areaal van ongeveer 85.000 ha. Op basis van de zaadbestelling is dat areaal vastgelegd. Daarmee heeft Cosun Beet Company normaal gesproken voldoende suiker om in 2023/24 haar klanten te bedienen. Vanuit het coöperatieve belang houdt Cosun de telers aan de leveringsplicht van tenminste 85% van de ledenleveringsbewijzen. Als hier niet aan kan worden voldaan, dan moet de teler tijdig ontheffing aanvragen. Wanneer de teler geen adequate argumenten heeft voor het niet voldoen aan zijn leveringsplicht, dan kan de raad van beheer een sanctie opleggen. Sinds campagne 2018 is deelname aan Unitip-verplicht. Vanuit de meeste telers voeren de gegevens tijdig in het systeem in. Uiteindelijk hebben ook nagenoeg alle telers voor het seizoen 2022 voldaan aan de Unitip verplichting. Indien telers niet tijdig of onvolledig aan deze verplichting voldoen, kan de eindafrekening voor de geleverde bieten worden geblokkeerd.

Gewasbescherming

Op 26 juni 2022 heeft de EU voorstellen voor een nieuwe richtlijn voor het duurzaam gebruik van pesticiden gepubliceerd. Hierin zijn doelstellingen vastgelegd voor de reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De richtlijnen voor de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen, adviseurs en de lidstaten worden uitgebreid en aangescherpt. De besluitvorming over de nieuwe richtlijn is nog niet afgerond. Voor Nederland zouden de voorstellen neerkomen op een deductie van het middelengebruik met 53%. In "gevoelige gebieden" zou chemische gewasbescherming na de invoering van de richtlijn helemaal niet meer toegelaten zijn. De herbeoordeling van middelen die in de EU zijn toegelaten voor gewasbescherming, leidt tot een verkleining van het pakket aan beschikbare middelen.

De Europese toelating van de stof benfluralin – de werkzame stof in Bonalan, een essentieel herbicide in de cichoreiteelt – is niet verlengd. Dit vanwege de risico's van de stof voor vogels, zoogdieren en waterorganismen. Het belang van benfluralin voor de sector wordt onderkend door de minister van LNV. Hij geeft daarom ruimte voor de sector om de casus in te brengen in het overleg met de overheid. Mogelijk resulteert dit in een tijdelijke toelating van het product Bonalan in Nederland na het verstrijken van de toelating en blijft het gebruik van Bonalan in 2023 en 2024 nog mogelijk. De toelating van triflusaaluron (onder andere Safari) is verlengd tot 31 december 2023. Dit omdat de beoordeling in december 2022 nog niet was afgerond.

Ondanks stakende stemmen vanuit de lidstaten als gevolg van geen gekwalificeerde meerderheid, is de toelating van glyfosaat in SCOPAFF door de Europese Commissie met een jaar verlengd tot 15 december 2023.

Overzicht leden en LLB's

AFDELING / KRING	per 31-12-2022		per 31-12-2021	
	Aantal leden	Aantal LLB's	Aantal leden	Aantal LLB's
Zeeuwsch-Vlaanderen	678	398.354	683	394.952
Zeeland-Midden	565	344.430	585	341.480
Zeeland-Noord	306	208.970	313	208.103
Goeree-Overflakkee	180	151.796	183	150.345
West-Brabant	710	442.315	720	439.191
Zuid-Hollandse Eilanden	310	231.226	309	230.965
Holland-Midden	204	147.241	206	149.904
Kop van Noord-Holland	384	295.954	392	299.146
Oostelijk Flevoland	305	340.536	311	345.009
Noordoostpolder	521	342.537	535	350.239
Zuidelijk Flevoland	123	164.105	126	170.329
Friesland	244	207.652	241	206.642
Groningen	982	991.873	994	992.939
Drenthe / Overijssel-Noord	905	1.103.650	916	1.099.322
Overijssel-Zuid / Gelderland	271	169.098	277	168.700
Maas&Meierij / Limburg-Noord	437	245.692	449	242.941
De Kempen	301	203.529	308	200.780
Limburg-Midden / De Peel	375	241.714	390	241.781
Limburg-Zuid	472	313.046	479	310.967
Nederland	8.273	6.543.718	8.417	6.543.735

Geconsolideerde balans

(na resultaatbestemming; in miljoenen EUR)

	31-12-2022	31-12-2021
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	82,9	94,8
Materiële vaste activa	995,4	930,1
Financiële vaste activa	24,6	34,1
	1.102,9	1.059,0
Vlottende activa		
Voorraden	838,9	655,3
Vorderingen en overlopende activa	516,4	415,6
Liquide middelen	141,5	90,2
	1.496,8	1.161,1
Totaal activa	2.599,7	2.220,1
PASSIVA		
Groepsvermogen		
Eigen vermogen	1.334,1	1.260,2
Minderheidsbelang derden	18,2	17,8
	1.352,3	1.278,0
Voorzieningen	48,7	62,3
Langlopende schulden	141,6	63,1
Kortlopende schulden		
Kredietinstellingen en schulden met een financieringskarakter	227,3	198,5
Overige schulden en overlopende passiva	829,8	618,2
	1.057,1	816,7
Totaal passiva	2.599,7	2.220,1

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

(in miljoenen EUR)

OVER HET JAAR	2022	2021
Netto-omzet	3.046,9	2.286,7
Wijziging in voorraden gereed product	158,9	66,0
Overige bedrijfsopbrengsten	33,2	26,5
Som der bedrijfsopbrengsten	3.239,0	2.379,2
Kosten van grond- en hulpstoffen	2.123,0	1.440,0
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	529,7	456,9
Lonen en salarissen	255,1	236,0
Sociale lasten	83,8	77,5
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	133,7	128,4
Waardeverminderingen en andere waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa	0,5	42,9
Overige bedrijfskosten	1,6	0,9
Som der bedrijfslasten	3.127,4	2.382,6
Bedrijfsresultaat	111,6	-3,4
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1,4	4,1
Rentelasten en soortgelijke kosten	- 8,4	- 5,3
Totaal financiële baten en lasten	- 7,0	- 1,2
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	104,6	- 4,6
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	- 30,1	- 0,7
Resultaat deelnemingen	4,7	-
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	79,2	- 5,3
Aandeel derden in resultaat	-3,5	- 2,4
Nettoresultaat	75,7	- 7,7

Adressen

ROYAL COSUN

Postbus 3411
4800 MG Breda
Tel.: 076 530 32 22
www.cosun.nl
info@cosun.com

AVIKO

Postbus 8
7220 AA Steenderen
Tel.: 0575 45 82 00
www.aviko.nl
customerservice@aviko.nl

SVZ

Postbus 9535
4815 NG Breda
Tel.: 076 504 94 94
www.svz.com
info@svz-nl.com

DUYNIE GROUP

Postbus 86
2400 AB Alphen aan den Rijn
Tel.: 0172 46 06 10
www.duyniegroup.com
info@duyniegroup.com

COSUN INNOVATION

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
Tel.: 076 530 33 33
www.cosun.nl
info@cosun.com

SENSUS

Postbus 1308
4700 BH Roosendaal
Tel.: 0165 58 25 00
www.inspiredbyinulin.com
info@sensus.nl

STICHTING IRS

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
Tel.: 0165 51 60 70
www.irs.nl
info@irs.nl

COSUN BEET COMPANY

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
Tel.: 0165 52 52 52
www.cosunbeetcompany.nl
info@cosunbeetcompany.com

